

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Απόψεις Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης για την Έμφυλη Βία»**

«Gender violence: Educator's stance»

Επόπτρια καθηγήτρια: Πλιόγκου Βασιλική

Β' Βαθμολογήτης:

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: Παπαδίνα Κωνσταντίνα Μαρία

ΑΕΜ: 3780

Φλώρινα

2022

Περιεχόμενα

Περίληψη	3
Abstract	4
Εισαγωγή.....	5
Κεφάλαιο 1. Θεωρητικό Πλαίσιο	6
1.1. Ορίζοντας την έμφυλη βία.....	6
1.2. Διακρίσεις Φύλου	8
1.2.1. Βιολογικό φύλο	8
1.2.2. Κοινωνικό φύλο.....	9
1.3. Άλλες μορφές βίας.....	9
1.3.1. Σωματική βία.....	9
1.3.2. Σεξουαλική Βία	11
1.3.3. Οικονομική Εκμετάλλευση-Κακοποίηση	12
1.3.4. Κοινωνική Απομόνωση.....	13
3. Αντιμετώπιση & Πρόληψη της έμφυλης βίας.....	15
3.1 Ο ρόλος της πολιτείας	15
3.2 Ο ρόλος της εκπαίδευσης	16
2. Η έρευνα	19
2.1. Σκοπός της έρευνας	19
2.2. Ερευνητικά Ερωτήματα.....	19
2.3. Μεθοδολογία της Έρευνας	20
3. Αποτελέσματα.....	21
4. Συμπεράσματα	42
5. Αξιοπιστία και εγκυρότητα έρευνας.....	46
6. Σύγκριση ερευνών	47
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	49
Παράρτημα.....	54

Περίληψη

Ως έμφυλη βία ορίζεται η οποιαδήποτε κακοποιητική πράξη η οποία ασκείται σε ένα άτομο λόγω του κοινωνικού ή βιολογικού του φύλου με κύριο αποδέκτη το γυναικείο φύλο. Η έμφυλη βία δεν έχει χωροταξικά όρια, ως εκ τούτου συναντάται ακόμη και στο χώρο της εκπαίδευσης. Με βάση τα παραπάνω, στην παρούσα εργασία, στο πρώτο μέρος γίνεται μία εκτενής αναφορά στην έμφυλη βία, καθώς και σε άλλα είδη βίας, στην διάκριση κοινωνικού και βιολογικού φύλου αλλά και στην αντιμετώπιση και την πρόληψη του φαινομένου από την πλευρά της πολιτείας και της εκπαίδευσης. Στο δεύτερο μέρος, παρουσιάζεται έρευνα σχετικά με την έμφυλη βία στην εκπαίδευση στην οποία έλαβαν μέρος 70 εκπαιδευτικοί και τα αποτελέσματα αυτής. Η έρευνα η οποία υλοποιήθηκε ήταν ποσοτική και οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να καταγράψουν τις απόψεις και τις εμπειρίες τους σχετικά με το φαινόμενο.

Λέξεις κλειδιά: έμφυλη βία, πρόληψη-αντιμετώπιση, εκπαίδευση, ποσοτική έρευνα

Abstract

Gender-based violence is defined as any abusive act that is perpetrated on a person because of their social or biological sex, with the main recipient being the female sex. Gender-based violence has no spatial boundaries, therefore it is found even in the field of education. Based on the above, in this paper, in the first part, an extensive reference is made to gender violence, as well as to other types of violence, to the distinction of social and biological sex, but also to the treatment and prevention of the phenomenon from the point of view of the state and education. In the second part, research on gender-based violence in education involving 70 teachers and its results is presented. The research that was implemented was quantitative and teachers were asked to record their opinions and experiences regarding the phenomenon.

Key words:gender-based violence, prevention-treatment, education, quantitative research

Εισαγωγή

Η βία κατά των γυναικών είναι ένα πρόβλημα που δεν σχετίζεται με το χρώμα ή την εθνικότητα αλλά ούτε και με το πόσο ανεπτυγμένη ή όχι είναι μία χώρα. Η έμφυλη βία είναι παντού, μαστίζει κάθε κοινωνία. Η παρούσα εργασία μελετά το θέμα της έμφυλης βίας μέσα από την οπτική ενός δείγματος εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε με βάση τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα γύρω από θέματα που αφορούν το γυναικείο φύλο και τον ψυχισμό του στην εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, ερευνήθηκαν και καταγράφηκαν οι κυρίαρχες απόψεις, αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών για το φαινόμενο της έμφυλης βίας και τις επιπτώσεις του στις ζωές και τον ψυχισμό των μαθητών/τριών και των γυναικών γενικότερα αλλά και το πώς και ποιο ρόλο μπορεί να παίζει η εκπαίδευση (αλλά και οι ίδιοι τους), πώς μπορεί να συμβάλλει στην άρση του φαινομένου.

Επιπλέον, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών, σύμφωνα με τα δεδομένα που συλλέχτηκαν από το ερωτηματολόγιο, φαίνεται πως δεν διαθέτει τα κατάλληλα εφόδια, την κατάλληλη επιμόρφωση σχετικά με το ζήτημα της έμφυλης βίας και της πρόληψης και της αντιμετώπισής της, αλλά και σχετικά και με το ζήτημα της ισότητας των φύλων, αγνοώντας τις πολιτικές που ισχύουν σήμερα στην Ελλάδα για αυτά τα θέματα. Παρόλα αυτά, οι περισσότεροι από αυτούς επιθυμούν μια ουσιαστικότερη επιμόρφωση, ανεξάρτητα από το εάν έχουν παρακολουθήσει κάποιο επιμορφωτικό σεμινάριο στο παρελθόν.

Κεφάλαιο 1. Θεωρητικό Πλαίσιο

1.1. Ορίζοντας την έμφυλη βία

Η βία είναι ένα φαινόμενο που σχετίζεται με πράξεις και συμπεριφορές οι οποίες έχουν ως στόχο να κυριαρχήσουν, να εξαναγκάσουν, να πληγώσουν, να απομονώσουν ένα άτομο ή κάποια ομάδα ατόμων και οι οποίες, κατ' επέκταση, βλάπτουν την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητά του/τους (Πέτκογλου, 2016). Με άλλα λόγια είναι η οποιαδήποτε σωματική, λεκτική, συναισθηματική, ψυχολογική επίθεση που δέχεται ένα/μία άτομο/ομάδα και από την οποία, αντίστοιχα, βλάπτεται (σωματικά, συναισθηματικά κ.λπ.). Η βία μπορεί να είναι μεμονωμένη ή επαναλαμβανόμενη, μπορεί να είναι μία οικονομική εκμετάλλευση ή ένας εκφοβισμός (π.χ. σχολικός) αλλά και μια σεξουαλική κακοποίηση ή μια γυναικοκτονία (Τερζή, 2019). Ως εκ τούτου η βία έχει πάρα πολλές μορφές. Μία από αυτές είναι και η **έμφυλη βία**. Ετυμολογικά ο όρος «έμφυλη» προκύπτει από τα συνθετικά «εν + φύλο» και προσδιορίζει το ουσιαστικό «βία». Όπως προδίδει και το δεύτερο συνθετικό της λέξης η έμφυλη βία αφορά τη βία ανάμεσα στα φύλα και ιδιαίτερα τη βία που δέχεται ένα άτομο εξαιτίας του φύλου ή της ταυτότητας ή της έκφρασης φύλου (Κακαρούνα, 2021· Καφούρου, 2021).

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Άρθρο 3.δ. της σύμβασης της Κωνσταντινούπολης (2011), η έμφυλη βία ορίζεται ως **«η βία που στρέφεται εναντίον μιας γυναίκας επειδή είναι γυναίκα ή που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες»**. Επιπλέον, βάσει της Διακήρυξης του ΟΗΕ (1993) για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών **«η βία κατά των γυναικών αποτελεί εκδήλωση της κατώτερης θέσης των γυναικών σε σχέση με τους άνδρες»** (Παπαδάκη κ.ά., 2014) και οι πράξεις που ανήκουν και χαρακτηρίζονται ως έμφυλη βία είναι ο εξαναγκασμός, τα κακοποιητικά τραύματα (σωματικά, ψυχικά κ.λπ.), η στέρηση της ελευθερίας, ο κοινωνικός αποκλεισμός κ.α. Ο παραπάνω ορισμός, που ορίζει την έμφυλη βία ως τη βία που δέχονται οι γυναίκες εξαιτίας του φύλου τους, επιβεβαιώνεται παρατηρώντας τα στατιστικά στοιχεία που προσφέρει η παρακάτω εικόνα 1 σχετικά με την έμφυλη βία στην Ευρώπη. Παρατηρούμε, λοιπόν, πως το 95% των ανθρώπων που είναι θύματα της έμφυλης βίας και συγκεκριμένα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης είναι γυναίκες, και όλα αυτά όχι σε κάποια

αναπτυσσόμενη χώρα αλλά στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μάλιστα από την τρυφερή ηλικία των 15 ετών.

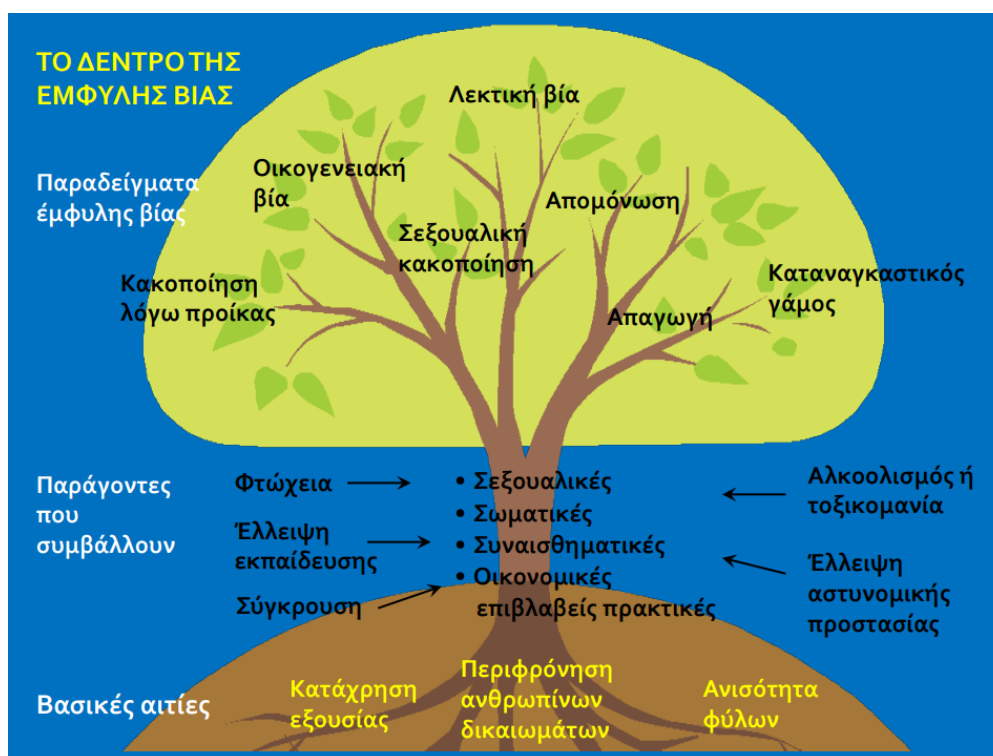
Sources: European Union Agency for Fundamental Rights, Violence against women: an EU-wide survey - Results at a glance, 2014
Eurostat, Trafficking in human beings, 2015

Image: Margaret Jane Wollman/Shutterstock.com

Εικόνα 1: Η έμφυλη βία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στατιστικά στοιχεία (Πηγή: EIGE, 2020)

Αξίζει εδώ να σημειωθεί πως η βία με βάση το φύλο, είτε βιολογικό, είτε κοινωνικό (βλ. σχετικά παρακάτω υποκεφάλαιο 1.2), σύμφωνα με τους Russo&Pirlott (2006), πηγάζει από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις και τους ρόλους που αποδίδονται στα φύλα από την κοινωνία. Γι' αυτό το λόγο, κατά τους ίδιους, στον κατάλογο της έμφυλης βίας δεν συγκαταλέγεται κάθε βίαιη πράξη που ενδεχομένως μπορεί να δεχθεί μία γυναίκα, αλλά κάθε βίαιη πράξη που απορρέει από τα έμφυλα στερεότυπα για το γυναικείο φύλο. Για παράδειγμα, ο καταναγκαστικός γάμος ανήλικων κοριτσιών, οι οποίες δεν έχουν το δικαίωμα της επιλογής λόγω φύλου (βλ.

περισσότερα παρακάτω, εικόνα 2). Επιπρόσθετα, τα άτομα που υπόκεινται κάποια μορφή έμφυλης βίας, συνήθως υπόκεινται αργότερα σε πολλά περισσότερα. Επιπτώσεις όπως απομόνωση/αποξένωση, κοινωνικός αποκλεισμός/απόρριψη και στιγματισμός είναι ορισμένα από τα επακόλουθα της βίας που δέχονται. Σήμερα, η έμφυλη βία, ως κακοποιητική πράξη, αποτελεί πλέον ποινικό αδίκημα σε όλες τις

εκφάνσεις της, σε όλες τις μορφές της (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, 2018 στο Τερζή, 2019). Στο επόμενο υποκεφάλαιο γίνεται λόγος για το φύλο και τις διακρίσεις του σε βιολογικό και κοινωνικό.

Εικόνα 2 : Το δέντρο της έμφυλης βίας. (πηγή: [https://www.evangelismos-hosp.gr/files/epistimoniki_enosi/19_02_20_2_ALIBERTI_25ESSIE\(1\).pdf](https://www.evangelismos-hosp.gr/files/epistimoniki_enosi/19_02_20_2_ALIBERTI_25ESSIE(1).pdf))

1.2. Διακρίσεις Φύλου

1.2.1. Βιολογικό φύλο

Η θεωρία του βιολογικού ντετερμινισμού καθορίζει το φύλο βιολογικά (Γιάγκα, 2021). Συγκεκριμένα, βιολογικά φύλα, εάν εξαιρέσουμε κάποιες χρωμοσωμικές ανωμαλίες πχ. το Σύνδρομο Turner κατά το οποίο το βιολογικό άθλητικό άτομο αντί για δύο, τρία χρωμοσώματα X, διαθέτει μονάχα ένα, ή το Σύνδρομο *Klinefelter* σύμφωνα με το οποίο το βιολογικά αρσενικό άτομο αν και

έχει το Ψ χρωμόσωμα φυσιολογικό, παρατηρείται πως διαθέτει περισσότερα από ένα χρωμόσωμα X, είναι τα αρσενικά και τα θηλυκά. Αναλυτικότερα, στις παραπάνω περιπτώσεις τα άτομα δείχνουν σύμφωνα με το βιολογικό τους φύλο αλλά δεν είναι γόνιμα. Τέλος, μια ακόμα ανωμαλία είναι ο ερμαφροδιτισμός σύμφωνα με τον οποίο το άτομο έχει «ασαφή, διαφοροποιούμενα ή μεικτά εξωτερικά γεννητικά όργανα» (Γιάγκα, όπως αναφέρεται στο Moore, 1978).

Παράλληλα, τα δύο βιολογικά φύλα παράγουν το καθένα τις δικές του ορμόνες. Στο βιολογικά αρσενικό άτομο παράγεται η τεστοστερόνη, στην οποία οφείλεται η δημιουργία των όρχεων, η βαριά φωνή, σωματική δύναμη κτλ. Επιπλέον, πολλές γυναίκες παρουσιάζουν αυξημένα τα επίπεδα της τεστοστερόνης, γεγονός που δημιουργεί πιο έντονη τριχοφυΐα και άλλα. Παράλληλα, η αύξηση της αντίστοιχης θηλυκής ορμόνης μπορεί να εμφανιστεί σε βιολογικά αρσενικά άτομα. Συνεπώς, παρουσιάζουν χαρακτηριστικά πιο θηλυπρεπή.

1.2.2. Κοινωνικό φύλο

Για το κοινωνικό φύλο έκανε λόγο για πρώτη φορά η Κοινωνιολόγος Ann Oakley (2005). Για πρώτη φορά το φύλο μελετάτε όχι μόνο βιολογικά αλλά και κοινωνικά. Το κοινωνικό φύλο δεν ορίζεται βιολογικά αλλά δίνεται από την κοινωνία καθώς το ίδιο το φύλο είναι μια κατασκευή της κοινωνίας. Εστιάζει κυρίως στις διαφορές μεταξύ άνδρα και γυναίκας. Το κοινωνικό φύλο επηρεάζεται από τον τρόπο που δρα το άτομο στην κοινωνία. Επίσης, άλλοι τρόποι επιρροής είναι ο τρόπος ντυσίματος, ο γλωσσικός κώδικας που χρησιμοποιείται, το επάγγελμα, οι συναναστροφές κτλ. Τέλος, κρίνεται αναγκαίο να αναφερθεί η φράση της «Simon De Beauvoir» «*γυναίκα δεν γεννιέσαι, αλλά γίνεσαι*», μια φράση που κάνει εμφανή αυτήν την κοινωνική κατασκευή. Στη συνέχεια, γίνεται λόγος για άλλες μορφές βίας, κυρίως σε βάρος του γυναικείου φύλου.

1.3. Άλλες μορφές βίας

1.3.1. Σωματική βία

Η σωματική βία είναι εκείνη, η οποία έχει ως σκοπό τον σωματικό τραυματισμό του θύματος από πρόθεση. Ο σωματικός τραυματισμός, αναλυτικότερα, μπορεί να θεωρηθεί το χαστούκι στο πρόσωπο, ο ξυλοδαρμός, οι

σπρωξιέςεπάνω σε αντικείμενα , η χρήση ποδιών και χεριών κατά του θύματος, ο ακρωτηριασμός, ο εξαναγκασμός σε πράξεις που υποβιβάζουν το άτομο, από τη χρήση φαρμάκων , ναρκωτικών ουσιών έως την απειλή με όπλο (Κακλειδάκη, 2012). Παράλληλα, η χρήση των παραπάνω πράξεων πιθανώς να βλάψουνψυχολογικά και διανοητικά την υγεία του ατόμου με σοβαρές ή και μόνιμεςβλάβες, όπως εκείνες των διασχίσεων, την αιμορραγίαζωτικώνοργάνων μέχρι και τον θάνατο. Επιπλέον, άλλες μορφέςσωματικής βίας μπορούν να θεωρηθούν ο εξαναγκασμός σε στέρησηαφενόσιατρικούφαρμακευτικού υλικού, αφετέρου των βασικών αναγκών επιβίωσης του ανθρώπου, δηλαδή του φαγητού και του νερού. Δεν είναι λίγα τα περιστατικά που καταγράφονται από τη βίαηχρήση καυστικών υλικών, όπως του οξέος ή του τσιγάρου εναντίον των γυναικών.

Παράλληλα, ακραίες μορφές σωματικής βίας είναι η σωματική εξάντληση, η οποία περιλαμβάνει την αποστέρηση του ύπνου, την απομάκρυνση από τους συγγενείς και φίλους.Σημαντικό είναι να σημειωθεί πως οι έγκυοιγυναίκες δεν λείπουν από την ομάδα των κακοποιημένωνγυναικών. Καταγράφονται καθημερινά περιστατικά είτεχτυπημάτων συγκεκριμένα στην κοιλιακή χώραείτεακόμα και σε αναγκαστική επιβολή σε έκτρωση.Το παραπάνωγεγονόςοφείλεται στην αδυναμία του δράστη να αναλάβει τις ευθύνες του ως πατέρας είτε δεν είναι ευχαριστημένος με το φύλο του βρέφους (είναι κορίτσι αντί για αγόρι όπως επιθυμεί ο δράστης). Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, είναι φανερό πως τέτοιουείδουςσυμπεριφορέςεπηρεάζουναρνητικά την ψυχοσωματικήυγείατόσο της μητέραςόσο και του αγέννητουπαιδιού.

Επιπλέον, σύμφωνα με μια Πανευρωπαϊκήέρευνα, η οποία σχετίζεται με θέματα που *«αφορούν το δικαίωμα της ανθρώπινηςαξιοπρεπείας, το δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου (άρθρο 3), την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω φύλου (άρθρο 21) , το δικαίωμα στην ισότητα ανδρών και γυναικών (άρθρο 23) και το δικαίωμαπραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου (άρθρο 47)»*, βασίστηκε σε συνεντεύξεις γυναικών από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.Σύμφωνα με τα δεδομένα της παραπάνω έρευνας αποδείχθηκε πως γυναίκεςηλικίαςμεταξύ 18 έως 74 ετών, τον τελευταίοχρονο πριν την έρευνα, το 7% αυτών έχουν υποστεί σωματική βία, δηλαδή, 13 εκατομμύριαγυναίκες. Αναλυτικότερα μια στις τρεις γυναίκες (1/3) έχει πέσει θύμα σωματικής βίας, το 22% δέχτηκεβία από τον νυν/πρώηνσύντροφο, από την ηλικία των 15 ετών.

Μερικές από τις ερωτήσεις που έγιναν ήταν: «εάν τους έσπρωξε ή τους σκούντησε, εάν τους χαστούκισε, εάν του πέταξαν κάποιο σκληρό αντικείμενο, έναν τους τράβηξε βίαια ή τους τράβηξε τα μαλλιά, εάν τους χτύπησε με τη γροθιά του ή με σκληρό αντικείμενο, εάν τους κλώτσησε, εάν τους έκαψε, εάν προσπάθησε να τους πνίξει ή να τους στραγγάλισι, εάν τους έκοψε ή τους μαχαίρωσε, εάν τους πυροβόλησε, εάν τους χτύπησε στο κεφάλι με κάποιο αντικείμενο». Από τη συγκεκριμένη έρευνα φάνηκε πως η γυναίκες έχουν βιώσει κάτι από τα παραπάνω και από τον σύντροφο αλλά και από άλλο άτομο.

1.3.2. Σεξουαλική Βία

Σεξουαλική βία είναι οποιαδήποτε πράξη, η οποία καταπατά τα γενετησία δικαιώματα ενός ατόμου. Αναλυτικότερα, ο δράστης εξαναγκάζει το θύμα μέσω της βίας ή των απειλών, να συνενερευθεί μαζί του ερωτικά παρά την θέληση του (Αδαμάκη, 2001). Παραβιάζεται, δηλαδή, η σύμφωνη γνώμη του θύματος. Μορφές σεξουαλικής βίας ορίζονται ο βιασμός είτε από τον σύντροφο είτε από συγγενικό πρόσωπο (αιμομιξία), ο εξαναγκασμός σεξουαλικής πράξης με ξένα άτομα (μαστροπεία), η παράνομη καταγραφή των ερωτικών στιγμών (πορνογραφία). Προσβάλλεται δηλαδή η γενετησία αξιοπρέπεια του ατόμου, το οποίο καθίσταται ως αντικείμενο ηδονής.

Με τις παραπάνω πρακτικές, γίνεται σαφές πως το άτομο έρχεται αντιμέτωπο και με άλλα προβλήματα όπως ο κίνδυνος μετάδοσης σεξουαλικών νοσημάτων (AIDS, κονδυλώματα, σύφιλη), ή μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη. Επίσης, συνήθειες είναι και οι ψυχολογικές επιπτώσεις που προκύπτουν, είτε κατά την διάρκεια της κακοποίησης είτε αργότερα, για παράδειγμα στην περίπτωση μίας άμβλωσης, καθώς το θύμα αναγκάζεται να αναβιώσει τις άσχημες αυτές εμπειρίες. Συνεπώς, στην περίπτωση του βιασμού μίας γυναίκας, η ίδια αναβιώνει τον βιασμό που υπέστη, αφήνοντάς της ψυχολογικό/ά τραύμα/τα. Σε αυτό το σημείο, κρίνεται αναγκαίο να αναφέρουμε πως μέχρι τα τέλη του 1970 τόσο ο ποινικός κώδικας όσο και η ίδια η κοινωνία δεν μπορούσαν να αντιληφθούν την σεξουαλική κακοποίηση των συντρόφων ως εγκληματική πράξη. Λόγω των παλιών καθιερωμένων πατριαρχικών αντιλήψεων, θεωρούνταν ως συζυγικά καθήκοντα ακόμα και από τις γυναίκες. Δηλαδή, σεξουαλική ικανοποίηση του συζύγου ήταν δεδομένη ως μέρος του ρόλου της γυναίκας (Παπαδάκη, 2006). Στον συζυγικό βιασμό, το θύμα αναγκάζεται να

συμμετάσχει στην σεξουαλική πράξη, να υιοθετήσει τη σεξουαλική συμπεριφορά που θέτει ο δράστης πράγμα που για την ίδια μπορεί να μην είναι αποδεκτό αλλά σε αντίθετη περίπτωση να την απωθεί. Η αλλαγή εμφανίστηκε δειλά, ωστόσο πραγματοποιήθηκε μέσα από τον αγώνα των φεμινιστικών κινημάτων και την θέσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Έτσι, λοιπόν, η διεθνής κοινότητα αποδέχτηκε την σεξουαλική κακοποίηση χωρίς την συγκατάθεση της γυναίκας, ως εγκληματική πράξη, που έχει ως στόχο να ταπεινωθεί και να εξευτελιστεί το θύμα και αναδειχτεί η απόλυτη κυριαρχία του δράστη πάνω στο θύμα.

Οι Thyfault και Walker σε σχετική έρευνα διαπίστωσαν πως από το συνολικό δείγμα των γυναικών που συμμετείχαν το 59% έχει πέσει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης. Σύμφωνα με μια πανευρωπαϊκή έρευνα που έγινε εκτιμήθηκε πως 3,7 εκατομμύρια γυναίκες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ηλικίας μεταξύ 18 έως 74 ετών, έχουν δεχτεί σεξουαλική κακοποίηση από τον σύντροφο ή από άλλο πρόσωπο. Οι ερωτήσεις που έγιναν στο δείγμα αυτό, μεταξύ άλλων, αφορούσαν το αν τους έχει προκαλέσει κάποιος πόνο με οποιοδήποτε τρόπο, εάν εξαναγκάστηκαν/πιέστηκαν ή εκβιάστηκαν/απειλήθηκαν να συμμετάσχουν σε οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής δραστηριότητας παρά τη θέληση τους, εάν έχουν συναινέσει σε σεξουαλική δραστηριότητα επειδή τους προκάλεσε φόβο η πιθανή αρνητική τους ανταπόκριση, κ.ά.

1.3.3. Οικονομική Εκμετάλλευση-Κακοποίηση

Στην συγκεκριμένη μορφή βίας διακρίνεται ο διαχωρισμός σε κάποιες διαφορετικές μεταξύ τους κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι αυτή όπου υπάρχει μια άτυπη μορφή συναλλαγής κατά την οποία η γυναίκα αναγκάζεται να ικανοποιεί τις ανάγκες που θέτει ο δράστης προκειμένου να της δοθούν κάποια χρήματα. Φαίνεται λοιπόν, πως ο σύζυγος/σύντροφος απειλεί και εκβιάζει με αυτόν τον τρόπο με αποτέλεσμα την οικονομική αποστέρηση της γυναίκας. Παράλληλα, ακόμα μια μορφή οικονομικής καταπίεσης είναι αυτή όπου το θύμα εξαναγκάζεται να εργάζεται συντηρώντας μόνη της την οικογένεια ακόμα και σε καιρούς που η ίδια είναι άρρωστη και ανήμπορη να τα καταφέρει. Ο δράστης μάλιστα πολλές φορές, θέλοντας να ικανοποιήσει μόνο τις δικές του ανάγκες χρησιμοποιεί με λάθος τρόπο ή παράνομα τα χρήματα και εκμεταλλεύεται οικονομικά τη σύζυγο του. Εδώ θα μπορούσαμε να προσθέσουμε πως δεν είναι λίγα τα περιστατικά όπου η σύζυγος

εξαναγκάζεται από τον άντρα της να στραφεί στη πορνεία. Όμως, υπάρχει και η αντίθετη περίπτωση, όπου συναντάμε γυναίκες στις οποίες απαγορεύεται, ακόμη και με νόμο η εύρεση εργασίας (π.χ. σε πολλές μουσουλμανικές χώρες), το αναφαίρετο αυτό ανθρώπινο δικαίωμα. Έτσι, λοιπόν, στη γυναίκα απονέμεται αυτός και μόνο, ο ρόλος της νοικοκυράς, είναι αυτή που σε πολλές περιπτώσεις είναι η μόνο και η αποκλειστικά υπεύθυνη για την συντήρηση του σπιτιού και την ανατροφή των παιδιών.

1.3.4. Κοινωνική Απομόνωση

Η κοινωνική απομόνωση έχει επιπτώσεις κυρίως στην ψυχολογία της γυναίκας, με κύρια επίπτωση την ψυχολογική της καταπίεση ως αυθύπαρκτο ον. Ως εκ τούτου, η κοινωνική απομόνωση είναι μία ακόμη μορφή βίας. Κύριο χαρακτηριστικό αναγνώρισης της κοινωνικής απομόνωσης είναι η επιμονή του δράστη, ο οποίος κατά κύριο λόγο είναι ο σύζυγος/σύντροφος, να επιδιώκει την απομάκρυνση της γυναίκας από το κοινωνικό-οικογενειακό της περίγυρο. Η γυναίκα λοιπόν, φαίνεται να χάνει το δικαίωμα της συναναστροφής είτε με το φιλικό είτε με το οικογενειακό της περιβάλλον, είτε τέλος με επιλεγμένους, από τον δράστη, ανθρώπους. Παράλληλα, φαίνεται να παρακολουθείται διαρκώς με ερωτήσεις όπως για το «*που πρόκειται να πάει;*», «*ποιους θα συναντήσει;*» έστω και τυχαία, «*πόση ώρα θα λείπει από τον χώρο του σπιτιού;*». Ακόμη μια μορφή κοινωνικής απομόνωσης είναι όταν ο δράστης ελέγχει τόσο τις κινήσεις και τη συμπεριφορά της γυναίκας τόσο μέσα στο σπίτι όσο και έξω από αυτό. Επίσης, ο δράστης σε πολλές περιπτώσεις επιζητά διαρκώς τον έλεγχο των επαφών και των μηνυμάτων του θύματος, παραβιάζοντας έτσι της ιδιωτικότητά της.

Επιπλέον, η παρακολούθηση αυτή μπορεί να ξεπεράσει τα όρια του σπιτιού δηλαδή, άτομα του κοινωνικού/οικογενειακού περιβάλλοντος της γυναίκας παρακολουθούνται εξίσου, προκειμένου να εντοπιστεί κάποια τυχόνυποπτη συμπεριφορά/κίνηση. Οι παραπάνω πρακτικές δεν παύουν να συμβαίνουν ακόμα και μετά τον χωρισμό του ζευγαριού, πράγμα που έχει προκαλέσει ανησυχία σε πολλές χώρες. Άλλες μορφές της κοινωνικής βίας είναι η σπίλωση του ονόματος της γυναίκας με ψευδείς κατηγορίες, η καταστροφή της περιουσίας της, η άσκηση αρνητικής επιρροής σε συναδέλφους ή εργοδότες προκειμένου να απομακρυνθεί από κάποια, ανεπιθύμητη για τον δράστη, εργασία, ο

αποκλεισμός αψίατρικό-φαρμακευτικό υλικό. Ως απότοκος όλων των παραπάνω, η γυναίκα απομονώνεται κοινωνικά και αναγκάζεται να παραμένει υπό την φροντίδα του δράστη.

3. Αντιμετώπιση & Πρόληψη της έμφυλης βίας

3.1 Ο ρόλος της πολιτείας

Ήδη, εδώ και πολλές δεκαετίες το ενδιαφέρον των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών -και στη συνέχεια και των κρατών-, είχε στραφεί προς την έμφυλη ανισότητα θέτοντας ζητήματα φύλου. Το 1979 ψηφίζεται από το γενικό συμβούλιο του ΟΗΕ η «*Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων Κατά των Γυναικών*» σύμφωνα με την οποία οι γυναίκες αποκτούν τα ίδια δικαιώματα με τους άντρες όπως το δικαίωμα ψήφου, το δικαίωμα στην εκπαίδευση κ.ά., τα οποία στη συνέχεια προστίθενται το 1993 στη «*Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών*» (Δεληγιάννη- Κουϊμτζή, 1999· Εκστρατεία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών, 2019). Δυστυχώς όμως, η πράξη (έως και σήμερα) διαψεύδει τη θεωρία καθώς στις μέρες μας η γυναίκα συνεχίζει να υποτιμάται και να θεωρείται όχι ισότιμη αλλά κατώτερη από τον άνδρα, βιώνοντας την ανισότητα που καταλήγει σε βία εις βάρος του γυναικείου φύλου και κατ' επέκταση, τίθενται, εκ νέου, σε αμφισβήτηση όλα όσα έχουν κατακτηθεί για την ίση μεταχείρισή του (Πνευματικάτου, 2016). Η διαιώνιση αυτών των ανισοτήτων γεννά την έμφυλη βία. Αποκορύφωμα της έμφυλης βίας, οι πολυάριθμες γυναικοκτονίες που επιβεβαιώνουν πως η έμφυλη βία δεν έχει τέλος και η ισότητα των φύλων δεν έχει κατακτηθεί.

Όπως, πρόσφατα, ανακοίνωσε και η Ευρωπαϊκή Ένωση, θεωρεί την έμφυλη βία ως «πρόκληση» για τις σημερινές κοινωνίες και μόνο ο τερματισμός της θα άρει τα όποια εμπόδια για την επίτευξη της ισότητας των φύλων.

«[...] λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πρώτος στόχος της στρατηγικής της Ένωσης για την ισότητα των φύλων 2020-2025 επικεντρώνεται στον τερματισμό της έμφυλης βίας και την περιγράφει ως «μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις των κοινωνιών μας», καθώς επηρεάζει τις γυναίκες σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, ανεξαρτήτως ηλικίας, εκπαίδευσης, εισοδήματος, κοινωνικού υποβάθρου ή χώρας προέλευσης ή διαμονής, και αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα εμπόδια για την επίτευξη της ισότητας των φύλων» (βλ. σχετικά στο: ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την καταπολέμηση της

έμφυλης βίας: βία στο διαδίκτυο, 2020, πηγή: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0338_EL.html).

Όσον αφορά τον Ελλαδικό χώρο, οι κυβερνήσεις όλες ενστερνίζονταν και συνεχίζουν να ενστερνίζονται όλες τις Ευρωπαϊκές οδηγίες/ψηφίσματα για την ισότητα των φύλων και την έμφυλη βία έως και σήμερα. Πρόσφατα κιόλας, συντάχθηκε και ειδικό σχέδιο δράσης με τίτλο «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025», όπου αναφέρεται πως Άξονας Προτεραιότητας 1: είναι η Πρόληψη και καταπολέμηση έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας και καταγράφονται όλοι οι στόχοι που έχει θέσει το κράτος για την ισότιμη αντιμετώπιση του γυναικείου φύλου. Άξιες λόγου είναι οι δράσεις πρόληψης του φαινομένου, όπου θέτεται ως στόχος η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών *«για την ισότητα των φύλων και την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών»* σε ομάδες στόχους: «Μαθητές/μαθήτριες και Άνδρες/αγόρια» όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται (βλ. σχετικά στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2021-2025, <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/12/%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%A6-2021-2025.pdf>).

Αναμφίβολα, οι πολιτικές που έχουν χαραχθεί και συνεχίζουν να χαράσσονται σχετικά με το υπό εξέταση θέμα, έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο και κατά ένα ποσοστό έχουν συμβάλει στην άμβλυνση του προβλήματος. Ανάλογες πολιτικές έχουν χαραχθεί για να εφαρμοστούν και στον χώρο της εκπαίδευσης, ο οποίος είναι ο πλέον κατάλληλος χώρος για την εφαρμογή τέτοιων πρακτικών (Πνευματικάτου, 2016).

3.2 Ο ρόλος της εκπαίδευσης

Σύμφωνα με τη Δεληγιάννη-Κουϊμτζή (1999), αν και η εκπαίδευση τάσσεται υπέρ της ισότητας των δύο φύλων και πλέον στην εκπαίδευση έχουν πρόσβαση και άνδρες και γυναίκες, παράλληλα (έστω και υποσυνείδητα), δεν παύει να διατηρεί μία πατριαρχική δομή και να συντηρεί κατά κάποιον τρόπο τις έμφυλες διακρίσεις (π.χ. σχολές/επαγγέλματα μόνο για γυναίκες ή μόνο για άνδρες). Όλες αυτές οι ανισότητες και οι διακρίσεις που τροφοδοτούν, όπως ειπώθηκε και παραπάνω, την εκδήλωση της έμφυλης βίας. Έτσι, θα πρέπει να υπάρξουν περισσότερες και ουσιαστικότερες παρεμβάσεις που θα έχουν ως στόχο την αποτελεσματική διαχείριση του φαινομένου

και την εξάλειψή του. Σήμερα, τέτοιες παρεμβάσεις προτείνονται από το κράτος και τα αρμόδια υπουργεία, όπου σύμφωνα με τις διακηρύξεις τους επιχειρείται η αντιμετώπιση και η πρόληψη του φαινομένου μέσα από επιμορφωτικά προγράμματα σχετικά με την ισότητα των φύλων για τους εκπαιδευτικούς, εισαγωγή και ενημέρωση των μαθητών/τριών για τη διάσταση του φύλου, εισαγωγή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στο σχολείο κ.ά. (βλ. σχετικά παρακάτω Δράση 4.4.1).

«Δράση 4.4.1: Ένταξη της διάστασης του φύλου σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (εκπαίδευση ευαίσθητη στο φύλο). Επιμόρφωση συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα έμφυλα στερεότυπα. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επί θεματικών που άπτονται της ισότητας των φύλων μέσω του ΙΝ.ΕΠ. /Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Άλλες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις από την οπτική του φύλου (διαγωνισμοί, θεματικές ημέρες, επισκέψεις). Σχεδιασμός και βοήθεια στην υλοποίηση προγραμμάτων σεξουαλικής εκπαίδευσης σε Δημοτικό και Γυμνάσιο». (πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/12/%CE%95%CE%A3%CE%94%CE%99%CE%A6-2021-2025.pdf>)

Παράλληλα, υπάρχουν διδακτικές προτάσεις/παρεμβάσεις όπως αυτή των Πάνα κ.ά. (2012), που μπορεί να υλοποιηθεί στο σχολείο και που έχει ως στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας μέσω της αλληλοδιδασκτικής προσέγγισης (βλ. σχετικά στο: http://www.antiviolence-net.eu/Manual_Youth4Youth.pdf). Όπως συνάγεται και από τα παραπάνω η εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να έχει έναν σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη των ανισοτήτων και της έμφυλης βίας καθώς η καλύτερη αντιμετώπιση τους είναι η πρόληψη, η οποία ξεκινά από την διαπαιδαγώγηση, δηλαδή, κατά κύριο λόγο από την εκπαίδευση, το σχολείο (πέραν της οικογένειας). Σημαντικό ρόλο, επιπλέον, διαδραματίζουν και οι εκπαιδευτικοί, καθώς είναι εκείνοι που θα κληθούν, αφού εκπαιδευτούν/επιμορφωθούν οι ίδιοι, να εφαρμόσουν όλα τα παραπάνω (Κουρουτσίδου & Ράπτης, 2021). Ενώ ταυτόχρονα είναι επιφορτισμένοι και με την αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας στο σχολικό περιβάλλον. Κατά τους Κουρουτσίδου & Ράπτης (2021) οι εκπαιδευτικοί λόγω της καθημερινής τους τριβής με τους μαθητές/τριες είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα ύποπτα σημάδια/ενδείξεις έμφυλης βίας που μπορεί να δέχεται ένας μαθητής/τρια και οφείλουν να αντιδράσουν άμεσα.

Όσον αφορά την έμφυλη βία που σχετίζεται με ορισμένες ομοφοβικές εκδηλώσεις, διαπιστώνεται, πως στις σύγχρονες σχολικές μονάδες απουσιάζουν οργανωμένα αντιομοφοβικά προγράμματα με στόχο την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Το σχολείο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας αναπλάθει και συντηρεί ηθελημένα ή όχι ομοφοβικές συμπεριφορές. Πιο συγκεκριμένα, μεγάλος αριθμός καθηγητών/δασκάλων, λόγω έλλειψης ενημέρωσης και επιμόρφωσης στα ζητήματα Φύλου και Ισότητας, αναπαράγουν έμφυλες και ομοφοβικές αντιλήψεις και στερεότυπα (Λιοδάκη, 2022). Αυτό, γίνεται αντιληπτό στους μαθητές/τριες μέσω του διδακτικού προγράμματος/μαθήματος, καθώς τα πιστεύω του κάθε ατόμου αντικατοπτρίζονται στα λόγια και στις πράξεις του. Κρίνεται σημαντικό, λοιπόν, να σημειωθεί, πως σε μια μελέτη που έγινε στην Αυστραλία σε μαθητές Γυμνασίου, τα αποτελέσματα έδειξαν πως έπειτα από την παρακολούθηση προγραμμάτων για το Φύλο και την Ισότητα, οι μαθητές/τριες μείωσαν εμφανώς τις ομοφοβικές τους συμπεριφορές (Λιοδάκη, 2022). Προέκταση αυτού του αποτελέσματος εικάζεται πως θα είναι και η μείωση των έμφυλων περιστατικών βίας. Άλλες μελέτες δείχνουν πως τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα παρακολουθώντας μαθήματα σε σχολείο διαμορφωμένα με πρακτικές και μεθόδους αντιμετώπισης των διακρίσεων του Φύλου, κινδυνεύουν κατά 20% λιγότερο να κάνουν κακό στον εαυτό τους, σε σχέση με εκείνα τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα που παρακολουθούν μαθήματα σε τυπικά σχολεία.

Επιπλέον, παρατηρείται πως και στα σχολεία που υπάρχει έστω και κάποια πολιτική αντιμετώπιση των διακρίσεων σχετικά με το φύλο, λίγοι είναι οι εκπαιδευτικοί που αναφέρονται στο συγκεκριμένο ζήτημα. Το 2015, στην Κύπρο έγινε η εκστρατεία «*Ασπίδα κατά της ομοφοβίας στην εκπαίδευση*». Η συγκεκριμένη εκστρατεία αφορούσε από εκπαιδευτικούς και ψυχολόγους μέχρι και φοιτητές παιδαγωγικών Σχολών. Η εκπαιδευτική εκστρατεία διήρκησε συνολικά 5 ημέρες και πιο συγκεκριμένα τρεις ημέρες από τον μήνα Μάιο και δυο μέρες από τον Ιούνιο (βλ. σχετικά στο: https://www.pi.ac.cy/pi/files/anakoinoseis3/20150420_aspida_kata_omofovias.pdf). Στο, εν λόγω, εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που αποτελείται από σειρά πέντε συναντήσεων, οι συμμετέχοντες επιμορφώθηκαν με μεθόδους βιωματικής μάθησης στις θεματικές του κοινωνικού φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ομοφοβίας. Οι έννοιες αυτές αναλύθηκαν στο κοινωνικό συγκείμενο αλλά και σε αυτό της εκπαίδευσης. Έμφαση δόθηκε στην ενίσχυση των γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων των συμμετεχόντων για αντιμετώπιση της ομοφοβίας στην εκπαίδευση

και διδασκαλία ζητημάτων σχετικών με τις πιο πάνω θεματικές.Μια παρόμοια προσπάθεια έγινε και στην Ελλάδα το 2016. Στα Γυμνάσια της χώρας προτάθηκε μια Θεματική Εβδομάδα για να γίνει ενημέρωση και θέμα ευαισθητοποίησης σε ζητήματα Διατροφής, Εθισμού–Εξαρτήσεων και Έμφυλων Ταυτοτήτων (βλ. σχετικά στο: https://www.esos.gr/sites/default/files/articles-legacy/thematiki_week.pdf). Κατάτην Πατεράκη (2017), εκπαιδευτικό και μέλος του Πολύχρωμου Σχολείου: «[...] είναι αναγκαιότητα να ξεκλειδωθούν ζητήματα εξαιρετικά ευαίσθητα και ταυτόχρονα πάντα επίκαιρα...».

Επιλογικά, θα μπορούσε να λεχθεί, πως η εκπαίδευση επιβάλλεται να αντιληφθεί τις αλλαγές που συντελούνται και να συνεισφέρει στην καλύτερευση της υπάρχουσας κατάστασης, προσφέροντας γνώση, πληροφόρηση και ευαισθητοποιώντας τα μέλη της σχολικής κοινότητας σχετικά με την ισότητα των φύλων, την ίση μεταχείρισή τους, τις ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα, απαλλάσσοντας τους από τις έμφυλες διακρίσεις που οδηγούν στην έμφυλη βία. Στο επόμενο κεφάλαιο παρατίθεται μία ποσοτική έρευνα για την έμφυλη βία και τις αντιλήψεις ενός δείγματος εκπαιδευτικών σχετικά με αυτό το φαινόμενο.

2. Η έρευνα

2.1. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ήταν στο πρώτο μέρος μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης να αναλυθούν θέματα που αφορούν την βία κατά των γυναικών και πιο συγκεκριμένα το ζήτημα της έμφυλης βίας. Στο δεύτερο μέρος, με τη βοήθεια του ερωτηματολογίου λήφθηκαν οι απόψεις 70 Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την έμφυλη βία. Τέλος, στο ίδιο ερωτηματολόγιο επίσης ρωτήθηκαν για αφενός τυχόν περιπτώσεις έμφυλης βίας στις σχολικές μονάδες που εργαστήκαν, αφετέρου για εάν και κατά πόσο εντάσσουν έννοιες, όπως η έμφυλη βία στην συζήτηση με τους μαθητές.

2.2. Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που προέκυψαν είναι τα εξής:

1. Ποιες είναι οι κυρίαρχες απόψεις, αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών, μέσα στο σχολείο αλλά και στην κοινωνία γενικότερα, για το θέμα της έμφυλης βίας και τις επιπτώσεις της στις ζωές και τον ψυχισμό των μαθητών/τριών και των γυναικών γενικότερα;
2. Ποια είναι η αντίληψη των εκπαιδευτικών και η γνώμη τους για τον ρόλο που μπορεί να παίξουν οι γυναίκες και οι άνδρες εκπαιδευτικοί στην αντιμετώπιση της βίας που συνδέεται με το φύλο;
3. Με ποιον τρόπο οι ίδιες/οι έχουν δραστηριοποιηθεί ή θα μπορούσαν να ενεργοποιηθούν σχετικά;
4. Ποιες/ποια είναι οι εκπαιδευτικές/ή πολιτικές/ή και τα μέτρα που, κατά τη γνώμη τους, θα έπρεπε να λάβει η πολιτεία προκειμένου να αξιοποιηθεί η εκπαίδευση και τα στελέχη της για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα;
5. Ποιος είναι ο βασικός βαθμός ενημέρωσης/επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης των γυναικών και των ανδρών εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε ζητήματα που συνδέονται με την έμφυλη βία;
6. Ποιος είναι ο βαθμός αναγνώρισης εκ μέρους τους φαινομένων έμφυλης βίας και ποιες οι αιτίες που τα προκαλούν;
7. Ποιες είναι οι απόψεις των γυναικών και των ανδρών εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αναφορικά με εκείνες τις υλικές και θεσμικές δομές, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν προληπτικά και παρεμβατικά στην αντιμετώπιση του φαινομένου της έμφυλης βίας;

2.3.Μεθοδολογία της Έρευνας

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο, των Ράπτη Νικόλαο και Κουρουτσίδου Μαρία από το βιβλίο «Έμφυλη Βία και Εκπαιδευτικοί Θεσμοί» (2021), για την συλλογή δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο δόθηκε στους συμμετέχοντες μέσω του Παγκόσμιου Ιστού. Με αυτόν τον τρόπο, έγινε προσβάσιμο σε πολλούς Εκπαιδευτικούς ανεξάρτητα από την πόλη που εργάζονται. Παράλληλα, το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε σε ομάδες Εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής εκπαίδευσης, σε Δημοτικά και Νηπιαγωγεία της Βέροιας, της Φλώρινας και της Λέσβου. Επιπλέον, όσον αφορά το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, χρησιμοποιήθηκαν τόσο κλειστού τύπου ερωτήσεις όσο και ανοιχτού ώστε να γίνει ελεύθερα η έκφραση των απόψεων των συμμετεχόντων. Η

συμμετοχή τους ήταν ανώνυμη,διότι κύριος σκοπός της έρευνας ήταν να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα για καθαρά ερευνητικούς σκοπούς.

Για την περιγραφή των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος όπως το φύλο, η ηλικία το επάγγελμα, η οικογενειακή κατάσταση κλπ. χρησιμοποιήθηκαν πλήθη και ποσοστά όπως επίσης έγινε και η περιγραφή των ερωτήσεων σχετικά με την επιμόρφωσή τους και την αναγνώριση της έμφυλης βίας. Επιπλέον, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να εκτιμήσουν ορισμένα περιστατικά ως εγκληματική ενέργεια, σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια, συνηθισμένο γεγονός, καθόλου σοβαρό και έγιναν ερωτήσεις σχετικά με την βία κατά των γυναικών, καθώς επίσης τους ζητήθηκε να καταγράψουν εάν συμφωνούν ή διαφωνούν με κάποιες απόψεις . Για την περιγραφή αυτών των ερωτήσεων χρησιμοποιήθηκαν πλήθη και ποσοστά. Παράλληλα, για την περιγραφή των ερωτήσεων σχετικά με τις αιτίες της βίας κατά των γυναικών και ερωτήσεων όπου τους ζητήθηκε να δηλώσουν τον βαθμό συμφωνίας τους με ορισμένες προτάσεις, καταγράφηκαν πλήθη και ποσοστά. Στην συνέχεια έγιναν ερωτήσεις μόνο για γυναίκες, για την πρόληψη και παρέμβαση της βίας απέναντι στις γυναίκες,ερωτήσεις όπου τους ζητήθηκε να απαντήσουν εάν διαφωνούν ή συμφωνούν με κάποιες προτάσεις και ερωτήσεις σχετικά με τους εκπαιδευτικούς και τον ρόλο τους στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Για την περιγραφή αυτών χρησιμοποιήθηκαν πλήθη και ποσοστά. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε με το λογισμικό SPSS v26.0και το επίπεδο σημαντικότητας ορίστηκε ίσο με 0,05 σε όλες τις περιπτώσεις.

3. Αποτελέσματα

Σύμφωνα με τον πίνακα 1 στην μελέτη συμμετείχαν 69 εκπαιδευτικοί, εκ των οποίων 11 είναι γυναίκες και 58 άντρες. Μάλιστα οι 23 έχουν ηλικία μέχρι 34 ετών, 18 έχουν ηλικία 34 έως 44 ετών, 15 εκπαιδευτικοί έχουν ηλικία από 45 έως 55 ετών και οι 14 έχουν ηλικία από 55 ετών και άνω.

		N	%
Ποιο είναι το φύλο σας;	Άνδρας	11	15,9%
	Γυναίκα	58	84,1%
Ποια είναι η ηλικία σας;	Μέχρι 34 ετών	23	32,9%
	Από 34 έως 44 ετών	18	25,7%

Από 45 έως 55 ετών	15	21,4%
Από 55 ετών και άνω	14	20,0%

Πίνακας 1. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στις ερωτήσεις σχετικά με το φύλο και την ηλικία.

Γράφημα 1. Κυκλικό διάγραμμα των απαντήσεων των εκπαιδευτικών στη δήλωση σχετικά με το φύλο.

Σχετικά με την οικογενειακή τους κατάσταση, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 2, το 37,7% των συμμετεχόντων είναι ανύπαντροι, 56,5 % είναι παντρεμένοι, 4,3% είναι διαζευγμένοι ενώ το 1,4% είναι χοίροι. Παράλληλα, παρατηρούμε ότι 24 εκπαιδευτικοί δεν έχουν κανένα παιδί, 14 έχουν ένα παιδί, 26 έχουν δύο παιδιά, 4 έχουν τρία παιδιά ενώ μόνος ένας εκπαιδευτικός έχει παραπάνω από τρία παιδιά. Όσον αφορά την ηλικία των παιδιών τους, 9 συμμετέχοντες απάντησαν πως έχουν παιδιά μέχρι 4 ετών, στις απαντήσεις “από 5 έως 9 ετών” και “από 15 έως 19 ετών” καταγράφηκε ισοβαθμία απαντήσεων και συγκεκριμένα 6 συμμετέχοντες σε κάθε περίπτωση, 7 εκπαιδευτικοί έχουν παιδιά ηλικίας από 10 έως 14 ετών ενώ οι περισσότεροι συμμετέχοντες, συγκεκριμένα 17, απάντησαν πως έχουν παιδιά ηλικίας άνω των 20 ετών.

		N	%
Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;	Ανύπαντρος /η	26	37,7%
	Παντρεμένος/η	39	56,5%
	Διαζευγμένος/η	3	4,3%
	Χήρα/ος	1	1,4%

Ποιος είναι ο αριθμός των παιδιών σας;	Κανένα	24	34,8%
	Ένα παιδί	14	20,3%
	Δύο παιδιά	26	37,7%
	Τρία παιδιά	4	5,8%
	Πάνω από τρία παιδιά	1	1,4%
Ποια είναι η ηλικία των παιδιών σας ;	Μέχρι 4 ετών	9	20,0%
	Από 5 έως 9 ετών	6	13,3%
	Από 10 έως 14 ετών	7	15,6%
	Από 15 έως 19 ετών	6	13,3%
	Από 20 ετών και πάνω	17	37,8%

Πίνακας 2. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στις ερωτήσεις σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση , των αριθμό των παιδιών και τις ηλικίες των παιδιών.

Από τα στοιχεία του πίνακα 3, σχετικά με την ειδικότητα που έχουν οι συμμετέχοντες , φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό, συγκεκριμένα το 62,9%, απάντησε “δάσκαλοι”, το 8.6% απάντησε “αγγλική φιλολογία”, ποσοστά 1.4% καταγράφηκαν στις απαντήσεις “γαλλική φιλολογία” και “γερμανική φιλολογία”, το 11.9% απάντησε “νηπιαγωγός”, το 5,7% απάντησε “φυσικής αγωγής” και ποσοστά 2.9% καταγράφηκαν στις απαντήσεις “καλλιτεχνικών”, “μουσικής επιστήμης” και “πληροφορική”.

	N	%	
Ποια είναι η ειδικότητα σας;	Αγγλική φιλολογία	6	8,6%
	Γαλλική φιλολογία	1	1,4%
	Γερμανική φιλολογία	1	1,4%
	Δάσκαλος	44	62,9%
	Καλλιτεχνικών	2	2,9%
	Μουσικής επιστήμης	2	2,9%
	Νηπιαγωγός	8	11,4%
	Πληροφορική	2	2,9%
	Φυσικής αγωγής	4	5,7%
Πόσα τα έτη προϋπηρεσία σας;	Μέχρι 5 έτη	16	22,9%
	Από 6 έως 10 έτη	15	21,4%

	Από 11 έως 20 έτη	17	24,3%
	Από 21 έως 30 έτη	12	17,1%
	Πάνω από 30 έτη	10	14,3%
Ποια είναι η εργασιακή σας σχέση ;	Μόνιμος/η	36	52,2%
	Αναπληρωτής/ρια	33	47,8%

Πίνακας 3. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στις ερωτήσεις σχετικά με την ειδικότητα τους, τα έτη προϋπηρεσίας και την εργασιακή τους σχέση.

Σύμφωνα με τον πίνακα 4, παρατηρούμε ότι ποσοστό άνω του 50%, συγκεκριμένα το 65.7%, δεν έχει συμμετάσχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια που αφορούν θέματα φύλου και ισότητας, ενώ το 34.3% έχει παρακολουθήσει τέτοιου είδους σεμινάρια. Συγκεκριμένα αυτοί που έχουν παρακολουθήσει αυτά τα σεμινάρια, στην ερώτηση “ εάν ναι, πόσο συχνά” το 72.0% απάντησε “μία φορά”, το 20.0% απάντησε “από 2 έως 5 φορές” και μόνο 8.0% απάντησε “περισσότερες από 5 φορές”. Σχετικά με τις ώρες επιμόρφωσης που έχουν λάβει, 16 εκπαιδευτικοί απάντησαν “μέχρι 25 ώρες”, 5 εκπαιδευτικοί απάντησαν “περισσότερες από 100 ώρες” και τις απαντήσεις “από 26 έως 50 ώρες” και “από 51 έως 100 ώρες” επέλεξαν 2 εκπαιδευτικοί σε κάθε περίπτωση. Παράλληλα στην απάντηση “όχι” των ερωτήσεων “Έχετε επιμορφωθεί / ευαισθητοποιηθεί στο πλαίσιο των ανωτέρω επιμορφωτικών προγραμμάτων στο ζήτημα της έμφυλης βίας;” Και “Θεωρείτε την σχετική με την έμφυλη βία επιμόρφωση που λάβατε αρκετή και ολοκληρωμένη;” καταγράφηκαν ποσοστά άνω του 60%, συγκεκριμένα 61.5% και 87.9% αντίστοιχα σε κάθε ερώτηση. Επιπλέον στις ερωτήσεις αυτές, την απάντηση “ναι” επέλεξε το 38.5% και το 12.1% του συνόλου αντίστοιχα.

		N	
		%	
Έχετε συμμετάσχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια που αφορούν θέματα Φύλου και Ισότητας;	Όχι	46	65.7%
	Ναι	24	34.3%
Εάν Ναι, πόσο συχνά;	Μία φορά	18	72.0%
	Από 2 έως 5 φορές	5	20.0%
	Περισσότερες από 5 φορές	2	8.0%

Πόσες ώρες επιμόρφωσης έχετε λάβει σχετικά	Μέχρι 25 ώρες	16	64.0%
	Από 26 έως 50 ώρες	2	8.0%
	Από 51 έως 100 ώρες	2	8.0%
	Περισσότερες από 100 ώρες	5	20.0%
Έχετε επιμορφωθεί / ευαισθητοποιηθεί στο πλαίσιο των ανωτέρω επιμορφωτικών προγραμμάτων στο ζήτημα της έμφυλης βίας;	Όχι	32	61.5%
	Ναι	20	38.5%
Θεωρείτε την σχετική με την έμφυλη βία επιμόρφωση που λάβατε αρκετή και ολοκληρωμένη;	Όχι	29	87.9%
	Ναι	4	12.1%

Πίνακας 4. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στις ερωτήσεις που αναγράφονται στον πίνακα.

Από τα στοιχεία του πίνακα 5, παρατηρούμε ότι 42 εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν πως είναι αρκετά/πλήρως ενημερωμένοι σε θέματα φύλου και ειδικότερα σε θέματα βίας που συνδέονται με το φύλο ενώ 21 εκπαιδευτικοί απάντησαν “ναι” στην ερώτηση αυτή. Ειδικότεροι όσοι υποστηρίζουν πως είναι ενημερωμένοι στα θέματα αυτά, στην ερώτηση από πού ενημερώνονται, 21 συμμετέχοντες απάντησαν “διαδίκτυο”, 12 συμμετέχοντες απάντησαν “οργανώσεις και φορείς” ενώ μόνο ένας απάντησε “τηλεόραση” και ένας απάντησε «τύπο».

		N	%
Θεωρείτε πως είστε αρκετά/ πλήρως ενημερωμένος/η σε θέματα Φύλου και ειδικότερα σε θέματα βίας που συνδέεται με το φύλο;	Όχι	42	66.7%
	Ναι	21	33.3%
Εάν ναι, από πού ενημερώνεστε ;	Διαδίκτυο	21	60.0%
	Οργανώσεις και φορείς	12	34.3%
	Τηλεόραση	1	2.9%
	Τύπο	1	2.9%

Πίνακας 5. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στις ερωτήσεις “ Θεωρείτε πως είστε αρκετά/ πλήρως ενημερωμένος/η σε θέματα Φύλου και ειδικότερα σε θέματα βίας που συνδέεται με το φύλο;” και “ Εάν ναι, από πού ενημερώνεστε ;”.

Από τον πίνακα 6, στον οποίο αναγράφονται τα πλήθη και τα ποσοστά των απαντήσεων στην ερώτηση “ Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά ζητήματα που σας απασχολούν σήμερα; (αναφέρετε μέχρι 3, βάζοντας X στο αντίστοιχο κουτάκι)”, παρατηρούμε ότι ποσοστά άνω του 50% , συγκεκριμένα 65.7%, 74.3% και 60% επέλεξαν τις απαντήσεις “Υγεία/ φροντίδα υγείας” , “ Εκπαίδευση, Απασχόληση/ ανεργία” και “άλλο” αντίστοιχα. Επίσης, το 40.0% του συνόλου επέλεξε “βία κατά των γυναικών” και το 34.3% επέλεξε “εγκληματικότητα”.

		N	%
Υγεία/ φροντίδα υγείας	Όχι	24	34.3%
	Ναι	46	65.7%
Εκπαίδευση, Απασχόληση/ ανεργία	Όχι	18	25.7%
	Ναι	52	74.3%
Βία κατά των γυναικών	Όχι	42	60.0%
	Ναι	28	40.0%
Εγκληματικότητα	Όχι	46	65.7%
	Ναι	24	34.3%
Άλλο	Όχι	28	40.0%
	Ναι	42	60.0%

Πίνακας 6. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στην ερώτηση “ Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά ζητήματα που σας απασχολούν σήμερα; (αναφέρετε μέχρι 3, βάζοντας X στο αντίστοιχο κουτάκι) ”.

Στον πίνακα 7 αναγράφονται τα πλήθη και τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ορισμένες απόψεις. Ειδικότερα παρατηρούμε ότι σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν απόλυτα με την άποψη “Μια γυναίκα έχει το δικαίωμα να εκφράσει τη γνώμη της ακόμα και αν δεν συμφωνεί με αυτή του συντρόφου της”, με ποσοστό 92.9%. Επιπλέον, στην άποψη “Η σωματική βία μεταξύ ζευγαριών αποτελεί ιδιωτικό ζήτημα και πρέπει να αντιμετωπιστεί εντός του ιδιωτικού χώρου και της οικογένειας” το 64.3% του συνόλου απάντησε πως διαφωνεί απόλυτα, το 5.7% του συνόλου ούτε διαφωνεί, ούτε συμφωνεί με την άποψη αυτή και το 2.9% του συνόλου

απάντησε πως συμφωνεί απόλυτα. Παράλληλα το 50.7% συμφωνεί απόλυτα με την άποψη “Μια γυναίκα πρέπει να εργάζεται έξω από το σπίτι, ακόμα και αν η οικογένεια δεν χρειάζεται τον μισθό της” ενώ το 1.4% απάντησε πως διαφωνεί απόλυταόπως επίσης την απάντηση “ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ” έδωσε το 1.4% του συνόλου.

		N	%
Μια γυναίκα έχει το δικαίωμα να εκφράσει τη γνώμη της ακόμα και αν δεν συμφωνεί με αυτή του συντρόφου της	Συμφωνώ	5	7.1%
	Συμφωνώ απόλυτα	65	92.9%
Η σωματική βία μεταξύ ζευγαριών αποτελεί ιδιωτικό ζήτημα και πρέπει να αντιμετωπιστεί εντός του ιδιωτικού χώρου και της οικογένειας	Διαφωνώ απόλυτα	45	64.3%
	Διαφωνώ	19	27.1%
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	4	5.7%
	Συμφωνώ απόλυτα	2	2.9%
Μια γυναίκα πρέπει να εργάζεται έξω από το σπίτι, ακόμα και αν η οικογένεια δεν χρειάζεται τον μισθό της	Διαφωνώ απόλυτα	1	1.4%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	13	18.8%
	Συμφωνώ	20	29.0%
	Συμφωνώ απόλυτα	35	50.7%
Τα ζευγάρια πρέπει να μοιράζονται εξίσου τα ενδοοικογενειακά καθήκοντα ιδιαίτερα εάν εργάζονται και οι δύο έξω από το σπίτι	Συμφωνώ	11	15.7%
	Συμφωνώ απόλυτα	59	84.3%
	Διαφωνώ απόλυτα	49	70.0%
Είναι καθήκον της γυναίκας να υπακούει στον σύντροφο της	Διαφωνώ	14	20.0%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	7	10.0%
	Διαφωνώ απόλυτα	48	68.6%
Εάν μια γυναίκα θέλει να πάει να δει του συγγενείς ή τους φίλους της , χρειάζεται την άδεια από τον σύντροφο της	Διαφωνώ	16	22.9%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	6	8.6%
	Διαφωνώ απόλυτα	1	1.4%
Η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι γυναίκες θεωρούνται από την	Διαφωνώ	8	11.4%
	Διαφωνώ απόλυτα	1	1.4%

κοινωνία ως ιδιοκτησία των συζύγων τους	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	9	12.9%
	Συμφωνώ	34	48.6%
	Συμφωνώ απόλυτα	18	25.7%
Οι γυναίκες βιώνουν τη σωματική επίθεση των συζύγων τους γιατί το αξίζουν	Διαφωνώ απόλυτα	61	87.1%
	Διαφωνώ	6	8.6%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	1	1.4%
	Συμφωνώ	1	1.4%
	Συμφωνώ απόλυτα	1	1.4%

Πίνακας 7. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αφορούν την αναγνώριση της έμφυλης βίας

Στην συνέχεια περιγράφηκαν ορισμένα περιστατικά και ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς η εκτίμηση τους, εάν πρόκειται για εγκληματική ενέργεια, σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια, συνηθισμένο γεγονός, καθόλου σοβαρό . Στον παρακάτω πίνακα λαμβάνουμε στοιχεία σχετικά με τις απαντήσεις που δόθηκαν. Ειδικότερα, παρατηρούμε ότι το 61.4% του συνόλου απάντησε πως το περιστατικό “Ένας πατέρας χτυπάει την εξάχρονη κόρη του στο πρόσωπο επειδή έχει σπάσει ένα βάζο, παρόλο που της απαγορεύτηκε να το αγγίξει” είναι εγκληματική ενέργεια, ενώ το 38.6% του συνόλου υποστηρίζει πως είναι σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια. Όσον αφορά το περιστατικό “Ένας εικοσάχρονος άνδρας χτυπά τη συντρόφισσα του γιατί φλερτάρει με έναν άλλον άνδρα σε δημόσιο χώρο” φαίνεται ότι μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων , με ποσοστό 74.3%, θεωρεί πως είναι εγκληματική ενέργεια, ενώ το 25.7% το χαρακτήρισε σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια. Παράλληλα ποσοστά άνω του 75%, συγκεκριμένα 88.4% και 80.0% αντίστοιχα, καταγράφηκαν στην απάντηση “Εγκληματική ενέργεια” στα περιστατικά “ Ένας σύζυγος αναγκάζει τη γυναίκα του να κάνει σεξ μαζί του παρά τη θέληση της” και “ Ένας σαραντάχρονος σύζυγος χτυπά τη γυναίκα του στο πρόσωπο μετά από μια διαμάχη”. Ωστόσο ποσοστά 11.6% και 20.0% αντίστοιχα, χαρακτήρισαν αυτά τα περιστατικά ως σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια.

		N	%
Ένας πατέρας χτυπάει την εξάχρονη κόρη του στο πρόσωπο επειδή έχει σπάσει ένα βάζο, παρόλο που της απαγορεύτηκε να το αγγίξει	Εγκληματική ενέργεια	43	61.4%
	Σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια	27	38.6%
Ένας εικοσάχρονος άνδρας χτυπά τη συντρόφισσα του γιατί φλερτάρει με έναν άλλον άνδρα σε δημόσιο χώρο	Εγκληματική ενέργεια	52	74.3%
	Σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια	18	25.7%
Ένας σύζυγος αναγκάζει τη γυναίκα του να κάνει σεξ μαζί του παρά τη θέληση της	Εγκληματική ενέργεια	61	88.4%
	Σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια	8	11.6%
Ένας σαραντάχρονος σύζυγος χτυπά τη γυναίκα του στο πρόσωπο μετά από μια διαμάχη	Εγκληματική ενέργεια	56	80.0%
	Σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια	14	20.0%

Πίνακας 8. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων στις απόψεις που αναφέρονται στην αναγνώριση γεγονότων ως εγκληματικές ενέργειες ή καθημερινά γεγονότα.

Στην ερώτηση “Τι σημαίνει για σας βία κατά των γυναικών (έμφυλη βία , βία που συνδέεται με το φύλο);” καταγράφηκαν τα ακόλουθα αποτελέσματα. Την απάντηση «Κακοποιητική συμπεριφορά» επέλεξαν 20 συμμετέχοντες , 10 συμμετέχοντες επέλεξαν “Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων”, 5 εκπαιδευτικοί απάντησαν “ Έμφυλη βία” , 16 εκπαιδευτικοί επέλεξαν “ Βία που συνδέεται με το φύλο” και 6 συμμετέχοντες απάντησαν “ Εγκληματική ενέργεια”.

		N	%
Τι σημαίνει για σας βία κατά των γυναικών (έμφυλη βία , βία που συνδέεται με το φύλο) ;	Κακοποιητική συμπεριφορά	20	35.1%
	Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων	10	17.5%
	Έμφυλη βία	5	8.8%
	Βία που συνδέεται με το φύλο	16	28.1%
	Εγκληματική ενέργεια	6	10.5%

Πίνακας 9. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων της ερώτησης “ Τι σημαίνει για σας βία κατά των γυναικών (έμφυλη βία , βία που συνδέεται με το φύλο) ;”.

Από τον πίνακα 10 παρατηρούμε ότι παραπάνω από το 50% των συμμετεχόντων, συγκεκριμένα το 55.7%, δεν έχει σκεφτεί εάν κάποια στιγμή έχει χρησιμοποιήσει βία σε μια συντροφική του σχέση , ενώ το 44.3% το έχει σκεφτεί. Στην ερώτηση “Ποια από τις ακόλουθες πιστεύετε ότι είναι η πιο κοινή μορφή βίας κατά των γυναικών ;”¹ εκπαιδευτικός απάντησε “ Εγκλεισμός/ απομάκρυνση από το οικογενειακό - φιλικό περιβάλλον”, τις απαντήσεις “ Δεν γνωρίζω” και “ Οικονομική κατάχρηση/ έλεγχος” επέλεξαν 2 εκπαιδευτικοί σε κάθε περίπτωση, 7 συμμετέχοντες απάντησαν “ Σεξουαλική κακοποίηση”, 45 συμμετέχοντες απάντησαν “ Συναισθηματική /Ψυχολογική κακοποίηση” και 13 συμμετέχοντες απάντησαν “ Σωματική κακοποίηση”. Παράλληλα στην ερώτηση “Κατά τη γνώμη σας, σε ποια ηλικία οι γυναίκες είναι συχνά θύματα βίας;” τις απαντήσεις “ Δεν γνωρίζω” και “ Κάτω των 18 ετών” έδωσαν 2 συμμετέχοντες σε κάθε περίπτωση, 17 συμμετέχοντες απάντησαν “ Από 18 έως 34 ετών”, 3 συμμετέχοντες απάντησαν “ Από 35 έως 50 ετών” και οι περισσότεροι συμμετέχοντες , συγκεκριμένα 46, απάντησαν “ Όλες οι ηλικίες είναι ευάλωτες στη βία”. Επιπλέον στην ερώτηση “Κατά τη γνώμη σας, οι περισσότερες πράξεις βίας εναντίον γυναικών διαπράττονται από:” 4 συμμετέχοντες απάντησαν πως δεν γνωρίζουν, 6 συμμετέχοντες επέλεξαν την απάντηση “γνωστός”, 2 συμμετέχοντες απάντησαν “φίλος”, 7 συμμετέχοντες απάντησαν “συγγενής”, 1 συμμετέχων απάντησε “ Προηγούμενος σύντροφος / σύζυγος ” και οι περισσότεροι συμμετέχοντες , συγκεκριμένα οι 50, απάντησαν “ Σύντροφος / σύζυγος ”.

		N	%
Έχετε σκεφτεί εάν κάποια στιγμή χρησιμοποιήσατε βία σε μια συντροφική σχέση;	Όχι	39	55.7%
	Ναι	31	44.3%
Ποια από τις ακόλουθες πιστεύετε ότι είναι η πιο κοινή μορφή βίας κατά των γυναικών ; το οικογενειακό - φιλικό περιβάλλον	Δεν γνωρίζω	2	2.9%
	Εγκλεισμός/ απομάκρυνση από	1	1.4%
	Οικονομική κατάχρηση/ έλεγχος	2	2.9%
	Σεξουαλική κακοποίηση	7	10.0%

	Συναισθηματική /Ψυχολογική κακοποίηση	45	64.3%
	Σωματική κακοποίηση	13	18.6%
Κατά τη γνώμη σας, σε ποια ηλικία οι γυναίκες είναι συχνά θύματα βίας;	Δεν γνωρίζω	2	2.9%
	Κάτω των 18 ετών	2	2.9%
	Από 18 έως 34 ετών	17	24.3%
	Από 35 έως 50 ετών	3	4.3%
	Όλες οι ηλικίες είναι ευάλωτες στη βία	46	65.7%
Κατά τη γνώμη σας, οι περισσότερες πράξεις βίας εναντίον γυναικών διαπράττονται από:	Δεν γνωρίζω	4	5.7%
	Γνωστός	6	8.6%
	Φίλος	2	2.9%
	Συγγενής	7	10.0%
	Σύντροφος / σύζυγος	50	71.4%
	Προηγούμενος σύντροφος / σύζυγος	1	1.4%

Πίνακας 10. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αφορούν τη βία κατά των γυναικών

Σύμφωνα με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα, στην ερώτηση σχετικά με το ποιες θεωρούν ότι είναι οι αιτίες βίας κατά των γυναικών, 27 συμμετέχοντες απάντησαν “Ισχυρές σχετικές πολιτιστικές παραδόσεις”, 33 συμμετέχοντες απάντησαν “Κοινωνική ανοχή απέναντι στην έμφυλη βία ”, 35 συμμετέχοντες απάντησαν “Αναγνώριση της βίας ως μέρους του ανδρισμού ” και 66 συμμετέχοντες απάντησαν “Άλλο”.

	N	%
Ισχυρές σχετικές πολιτιστικές παραδόσεις	Όχι 43	61.4%
	Ναι 27	38.6%
Κοινωνική ανοχή απέναντι στην έμφυλη βία	Όχι 37	52.9%
	Ναι 33	47.1%
Αναγνώριση της βίας ως μέρους του ανδρισμού	Όχι 35	50.0%
	Ναι 35	50.0%
Άλλο	Όχι 4	5.7%

Ναι	66	94.3%
-----	----	-------

Πίνακας 11. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων της ερώτησης σχετικά με το ποιες θεωρούν ότι εκφράζουν βία κατά των γυναικών.

Από τα δεδομένα του πίνακα 12 προκύπτει ότι στην πρόταση “Εάν μια γυναίκα βιώνει βία σε μια σχέση, συνήθως θα τη βιώσει ξανά και σε επόμενη” ένας εκπαιδευτικός απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, 25 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Διαφωνώ”, 29 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ”, 11 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ” και 4 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα”. Επίσης σχετικά με την πρόταση “Η βία κατά των γυναικών συχνά προκύπτει όταν υπάρχει υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ από άνδρες του περιβάλλοντος τους” παρατηρούμε ότι 1 εκπαιδευτικός απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, 11 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Διαφωνώ”, 22 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ”, 34 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ” και 2 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα”. Παράλληλα στην πρόταση “Η πτώση των ηθικών αξιών αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες βίας κατά των γυναικών στην ελληνική κοινωνία” 2 συμμετέχοντες επέλεξαν την απάντηση “Διαφωνώ απόλυτα”, 13 επέλεξαν την απάντηση “Διαφωνώ”, 15 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ”, 29 απάντησαν “Συμφωνώ” και 11 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα”.

Επίσης οι απαντήσεις που δόθηκαν στην πρόταση “Η βία κατά των γυναικών συμβαίνει συχνά, επειδή η γυναίκα την προκαλεί με τη συμπεριφορά της απέναντι στον σύντροφο της” είναι οι εξής: το μεγαλύτερο μέρος των εκπαιδευτικών, συγκεκριμένα 42 εκπαιδευτικοί, απάντησαν “Διαφωνώ απόλυτα”, 16 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Διαφωνώ”, 10 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ” και 2 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ”. Επιπλέον στην πρόταση “Η πανδημία και ο περιορισμός της κινητικότητας αναπαράγουν και αυξάνουν φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας” 5 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ”, 45 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ” και 2 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα”. Παράλληλα σύμφωνα με τα στοιχεία που αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα, προκύπτει ότι στην πρόταση “Οι γυναίκες υπερβάλλουν σχετικά με τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της βίας” 38 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Διαφωνώ απόλυτα”, 23 εκπαιδευτικοί απάντησαν

“Διαφωνώ”, 8 απάντησαν “Ούτε συμφωνώ , ούτε διαφωνώ ”και μόνο ένας απάντησε “Συμφωνώ ”. Τέλος, σχετικά με την πρόταση “Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μέρος της αρρενωπότητας και της εικόνας του ανδρικού εαυτού” παρατηρούμε ότι 28 συμμετέχοντες απάντησαν “Διαφωνώ απόλυτα ” , 14 συμμετέχοντες απάντησαν “Διαφωνώ ” , 11 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ” , 13 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ ” και 4 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα ”.

		N	%
	Διαφωνώ απόλυτα	1	1.4%
Εάν μια γυναίκα βιώνει βία σε μια σχέση, συνήθως θα τη βιώσει ξανά και σε επόμενη	Διαφωνώ	25	35.7%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	29	41.4%
	Συμφωνώ	11	15.7%
	Συμφωνώ απόλυτα	4	5.7%
Η βία κατά των γυναικών συχνά προκύπτει όταν υπάρχει υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ από άνδρες του περιβάλλοντος τους	Διαφωνώ απόλυτα	1	1.4%
	Διαφωνώ	11	15.7%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	22	31.4%
	Συμφωνώ	34	48.6%
	Συμφωνώ απόλυτα	2	2.9%
Η πτώση των ηθικών αξιών αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες βίας κατά των γυναικών στην ελληνική κοινωνία	Διαφωνώ απόλυτα	2	2.9%
	Διαφωνώ	13	18.6%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	15	21.4%
	Συμφωνώ	29	41.4%
	Συμφωνώ απόλυτα	11	15.7%
Η βία κατά των γυναικών συμβαίνει συχνά , επειδή γυναίκα την προκαλεί με τη συμπεριφορά τς απέναντι στον σύντροφο της	Διαφωνώ απόλυτα	42	60.0%
	Διαφωνώ	16	22.9%
	Ούτε συμφωνώ , ούτε διαφωνώ	10	14.3%
	Συμφωνώ	2	2.9%
Η πανδημία και ο περιορισμός της κινητικότητας αναπαράγουν	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	5	7.1%
	Συμφωνώ	45	64.3%

και αυξάνουν φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας	Συμφωνώ απόλυτα	20	28.6%
Τα γυναικεία και φεμινιστικά κινήματα διαταράσσουν τις συντροφικές σχέσεις και ευθύνονται για την αύξηση της έμφυλης βίας	Διαφωνώ απόλυτα	32	45.7%
	Διαφωνώ	27	38.6%
	Ούτε συμφωνώ , ούτε διαφωνώ	9	12.9%
	Συμφωνώ	2	2.9%
Οι γυναίκες υπερβάλλουν σχετικά με τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της βίας	Διαφωνώ απόλυτα	38	54.3%
	Διαφωνώ	23	32.9%
	Ούτε συμφωνώ , ούτε διαφωνώ	8	11.4%
	Συμφωνώ	1	1.4%
Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μέρος της αρρενωπότητας και της εικόνας του ανδρικού εαυτού	Διαφωνώ απόλυτα	28	40.0%
	Διαφωνώ	14	20.0%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	11	15.7%
	Συμφωνώ	13	18.6%
	Συμφωνώ απόλυτα	4	5.7%

Πίνακας 12. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αφορούν τις αιτίες της βίας κατά των γυναικών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα, παρατηρούμε ότι στην ερώτηση “Εάν υπήρξατε (γίνατε) ποτέ θύμα βίας, από πού θα ζητούσατε βοήθεια ή πληροφορίες;” 10 συμμετέχοντες απάντησαν “Αστυνομία”, 3 συμμετέχοντες απάντησαν “Ιατρικές υπηρεσίες” , 2 συμμετέχοντες απάντησαν “Κοινωνικές υπηρεσίες” , 9 συμμετέχοντες απάντησαν “Νομικές υπηρεσίες ”, 15 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμβουλευτικά κέντρα / καταφύγια γυναικών ”, 16 συμμετέχοντες απάντησαν “Ψυχολόγος /σύμβουλος ” και ένας εκπαιδευτικός απάντησε “Άλλο”.

		N	%
Εάν υπήρξατε (γίνατε) ποτέ θύμα βίας, από πού θα ζητούσατε βοήθεια ή πληροφορίες;	Αστυνομία	10	17.9%
	Ιατρικές υπηρεσίες	3	5.4%
	Κοινωνικές υπηρεσίες	2	3.6%
	Νομικές υπηρεσίες	9	16.1%

Συμβουλευτικά κέντρα / καταφύγια γυναικών	15	26.8%
Ψυχολόγος /σύμβουλος	16	28.6%
Άλλο	1	1.8%

Πίνακας 13. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων της ερώτησης “ Εάν υπήρξατε (γίνατε) ποτέ θύμα βίας, από πού θα ζητούσατε βοήθεια ή πληροφορίες;”.

Όσον αφορά τις απαντήσεις που δόθηκαν στην ερώτηση “ Ποια είναι η πιο απαραίτητη θεσμική δομή για την πρόληψη της βίας και τη σχετική ευαισθητοποίηση της κοινωνικής συλλογιστικής συνείδησης;”, παρατηρούμε ότι το 2.9% του συνόλου απάντησε “ Αλλαγή στάσης των ΜΜΕ απέναντι στις γυναίκες ”, το 18.8% του συνόλου απάντησε “Αυστηρότεροι νόμοι / κυρώσεις ”, το 5.8% απάντησε “ Βελτιωμένο βιοτικό επίπεδο / απασχόληση για το σύνολο των γυναικών και ανδρών πολιτών της ελληνικής επικράτειας”, το 58.0% απάντησε “ Ένταξη της διάστασης του Φύλου σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης ”, το 5.8% απάντησε “ Πανελλαδική ανάπτυξη Συμβουλευτικών Υπηρεσιών” και το 8.7% απάντησε “ Υπηρεσίες προστασίας και ενδυνάμωσης θυμάτων ”.

	N	%	
	Αλλαγή στάσης των ΜΜΕ απέναντι στις γυναίκες	2	2.9%
Ποια είναι η πιο	Αυστηρότεροι νόμοι / κυρώσεις	13	18.8%
απαραίτητη θεσμική	Βελτιωμένο βιοτικό επίπεδο / απασχόληση για το	4	5.8%
δομή για την	σύνολο των γυναικών και ανδρών πολιτών της		
πρόληψη της βίας	ελληνικής επικράτειας		
και τη σχετική	Ένταξη της διάστασης του Φύλου σε όλες τις	40	58.0%
ευαισθητοποίηση	βαθμίδες της Εκπαίδευσης		
της κοινωνικής	Πανελλαδική ανάπτυξη Συμβουλευτικών	4	5.8%
συλλογιστικής	Υπηρεσιών		
συνείδησης;	Υπηρεσίες προστασίας και ενδυνάμωσης	6	8.7%
	θυμάτων		

Πίνακας 14. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων της ερώτησης “ Ποια είναι η πιο απαραίτητη θεσμική δομή για την πρόληψη της βίας και τη σχετική ευαισθητοποίηση της κοινωνικής συλλογιστικής συνείδησης;”.

Από τον παρακάτω πίνακα λαμβάνουμε στοιχεία για το ένα συμφωνούν ή διαφωνούν με τις παρακάτω απόψεις. Ειδικότερα σχετικά με την άποψη “Πρέπει να αναφέρονται όλα τα είδη βίας κατά των γυναικών”, το 1.4% του συνόλου απάντησε “Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ” , το 24.3% του συνόλου απάντησε “Συμφωνώ ” και το 74.3% απάντησε “Συμφωνώ απόλυτα”. Παράλληλα καταγράφηκε ότι με την άποψη “Εάν έβλεπα περιστατικό έμφυλης βίας, θα καλούσα την αστυνομία” , 5 εκπαιδευτικοί ούτε διαφωνούν, ούτε συμφωνούν, 32 εκπαιδευτικοί συμφωνούν και 33 συμφωνούν απόλυτα. Επιπλέον στην άποψη “Αν έβλεπα περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας από γείτονα ή φίλο , θα παρέμβαινα προσωπικά”, 2 συμμετέχοντες απάντησαν “Διαφωνώ ”, 19 συμμετέχοντες απάντησαν “Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ ”, 30 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ” και 19 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα ”. Όσον αφορά την άποψη “Ένας σύζυγος που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του θα πρέπει να συλλαμβάνεται για την πράξη του” ,4 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ”, 28 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Συμφωνώ ” και 37 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Συμφωνώ απόλυτα”.

		N	%
Πρέπει να αναφέρονται όλα τα είδη βίας κατά των γυναικών	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	1	1.4%
	Συμφωνώ	17	24.3%
	Συμφωνώ απόλυτα	52	74.3%
Εάν έβλεπα περιστατικό έμφυλης βίας, θα καλούσα την αστυνομία	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	5	7.1%
	Συμφωνώ	32	45.7%
	Συμφωνώ απόλυτα	33	47.1%
Αν έβλεπα περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας από γείτονα ή φίλο , θα παρέμβαινα προσωπικά	Διαφωνώ	2	2.9%
	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	19	27.1%
	Συμφωνώ	30	42.9%
	Συμφωνώ απόλυτα	19	27.1%

Ένας σύζυγος που επιτίθεται σωματικά στη γυναίκα του θα πρέπει να συλλαμβάνεται για την πράξη του	Ούτε διαφωνώ , ούτε συμφωνώ	4	5.8%
	Συμφωνώ	28	40.6%
	Συμφωνώ απόλυτα	37	53.6%

Πίνακας 15. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αναγράφονται στην πρόληψη και την παρέμβαση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα στην ερώτηση “ Θεωρείται πως οι εκπαιδευτικοί πρέπει να λειτουργούν ως κοινωνικοί μεταρρυθμιστές-στριες στις τάξεις τους;”, 6 συμμετέχοντες απάντησαν “ Όχι” και 64 συμμετέχοντες απάντησαν “Ναι”. Επίσης στην ερώτηση “Αν ναι , συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως τα θέματα έμφυλης ισότητας εντάσσονται στα καθήκοντα που προκύπτουν από τον προαναφερόμενο ρόλο;” 3 συμμετέχοντες απάντησαν “Διαφωνώ” ενώ 63 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ”. Σχετικά με αυτούς που διαφωνούν στην ερώτηση “γιατί ” ένας συμμετέχων απάντησε “ Γιατί θα πρέπει αυτό το ρόλο να τον αναλάβουν οι σχολικοί ψυχολόγοι Γιατί θα πρέπει αυτό το ρόλο να τον αναλάβουν οι σχολικοί ψυχολόγοι ”, 1 συμμετέχων απάντησε “Γιατί υπάρχουν συγκεκριμένες ειδικότητες ” και ένας συμμετέχων απάντησε “ Θεωρώ πως οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν εξειδικευμένες γνώσεις κατάλληλου χειρισμού τέτοιων καταστάσεων. Μπορούν όμως με απλές δραστηριότητες ”.

		N	%
Θεωρείται πως οι εκπαιδευτικοί πρέπει να λειτουργούν ως κοινωνικοί μεταρρυθμιστές-στριες στις τάξεις τους;	Όχι	6	8.6%
	Ναι	64	91.4%
Αν ναι , συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως τα θέματα έμφυλης ισότητας εντάσσονται στα καθήκοντα που προκύπτουν από τον προαναφερόμενο ρόλο;	Διαφωνώ	3	4.5%
	Συμφωνώ	63	95.5%

Αν διαφωνείτε γιατί;	Γιατί θα πρέπει αυτό το ρόλο να τον αναλάβουν οι σχολικοί ψυχολόγοι	1	33.3%
	Γιατί θα πρέπει αυτό το ρόλο να τον αναλάβουν οι σχολικοί ψυχολόγοι	1	33.3%
	Γιατι υπάρχουν συγκεκριμένες ειδικότητες	1	33.3%
	Θεωρώ πως οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν εξειδικευμένες γνώσεις κατάλληλου χειρισμού τέτοιων καταστάσεων.	1	33.3%
	Μπορούν όμως με απλές δραστηριότητες		

Πίνακας 16. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αναφέρονται στο ρόλο των εκπαιδευτικών στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Από τα στοιχεία του πίνακα 17 προκύπτει ότι στην ερώτηση “Πώς θα χαρακτηρίζατε τη γνωστική σας επάρκεια όσον αφορά τα ζητήματα φύλου και την έμφυλη βία στο σχολείο και στην κοινωνία ευρύτερα;”, 4 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Ανεπαρκής ” , 26 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Περιορισμένη ”, 33 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Ικανοποιημένη ” και 7 συμμετέχοντες απάντησαν “Πολύ ικανοποιημένη ”. Παράλληλα, παρατηρούμε ότι 2 συμμετέχοντες δεν θα επιθυμούσαν να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στο ζήτημα της ισότητας των φύλων και της έμφυλης βίας στην κοινωνία και το σχολείο, ενώ 68 συμμετέχοντες θα επιθυμούσαν να συμβεί κάτι τέτοιο. Μάλιστα όσον αφορά την ερώτηση “Συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως η σχολική βία με βάση το φύλο αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο που ξεπερνά τα γεωγραφικά , πολιτιστικά ή άλλα όρια;” 4 συμμετέχοντες απάντησαν “Διαφωνώ” ενώ 63 συμμετέχοντες απάντησαν “Συμφωνώ” . Μάλιστα, στην ερώτηση “Πόσο συχνά θα λέγατε ότι θέματα φύλου και ισότητας συζητήθηκαν στο πλαίσιο του μαθήματος σας κατά τη διάρκεια μια σχολικής χρονιάς;” 7 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Ποτέ” , 28 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Σπάνια” , 31 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Συχνά” και 4 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Πολύ συχνά ”. Επίσης στην ερώτηση “Εάν υπήρξε συζήτηση , πιστεύετε ότι αφιερώθηκε αρκετός χρόνος για να κατανοηθεί το ζήτημα

της έμφυλης ανισότητας;” 43 συμμετέχοντες απάντησαν “Όχι” ενώ 21 συμμετέχοντες απάντησαν “Ναι”. Τέλος, στην ερώτηση “Πόσο συµμερίζεσθε την άποψη που θέλει - τα αγόρια είναι πάντα αγόρια , εκ φύσεως επιθετικά-” 52 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Καθόλου ” ενώ 18 εκπαιδευτικοί απάντησαν “Λίγο”.

		N	%
Πώς θα χαρακτηρίζατε τη γνωστική σας επάρκεια όσον αφορά τα ζητήματα φύλου και την έμφυλη βία στο σχολείο και στην κοινωνία ευρύτερα;	Ανεπαρκής	4	5.7%
	Περιορισμένη	26	37.1%
	Ικανοποιημένη	33	47.1%
	Πολύ ικανοποιημένη	7	10.0%
Θα επιθυμούσατε να βελτιώσετε τις γνώσεις σας στο ζήτημα της ισότητας των φύλων και της έμφυλης βίας στην κοινωνία και το σχολείο;	Όχι	2	2.9%
	Ναι	68	97.1%
Συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως η σχολική βία με βάση το φύλο αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο που ξεπερνά τα γεωγραφικά, πολιτιστικά ή άλλα όρια;	Διαφωνώ	4	6.0%
	Συμφωνώ	63	94.0%
Πόσο συχνά θα λέγατε ότι θέματα φύλου και ισότητας συζητήθηκαν στο πλαίσιο του μαθήματος σας κατά τη διάρκεια μια σχολικής χρονιάς;	Ποτέ	7	10.0%
	Σπάνια	28	40.0%
	Συχνά	31	44.3%
	Πολύ συχνά	4	5.7%
Εάν υπήρξε συζήτηση, πιστεύετε ότι αφιερώθηκε αρκετός χρόνος για να κατανοηθεί το ζήτημα της έμφυλης ανισότητας;	Όχι	43	67.2%
	Ναι	21	32.8%
Πόσο συµμερίζεσθε την άποψη που θέλει -τα αγόρια είναι πάντα αγόρια, εκ φύσεως επιθετικά-	Καθόλου	52	74.3%
	Λίγο	18	25.7%

Πίνακας 17. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αναφέρονται στις απόψεις των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας..

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 18 παρατηρούμε ότι το 92.8% του συνόλου απάντησε πως δεν έχει αντιμετωπίσει επεισόδια ή έχει διακρίνει σημάδια βίας λόγω φύλου, που ασκήθηκαν από εκπαιδευτικούς σε γυναίκες συναδέλφους τους, ενώ το 7.2% του συνόλου απάντησε θετικά στην ερώτηση αυτή.

Ειδικότερα όσοι απάντησαν θετικά, στην ερώτηση όπου τους ζητήθηκε να περιγράψουν μια τέτοια εμπειρία τους, ένας συμμετέχων απάντησε “Απομόνωση κοριτσιού από τα παιχνίδια (ποδόσφαιρο)”, ένας συμμετέχων απάντησε “Λεκτική βία από τον γυμναστή του σχολείου προς μαθήτριες μεγαλύτερων τάξεων”, ένας συμμετέχων απάντησε “Ο μοναδικός άντρας εκπαιδευτικός θεωρεί ότι πρέπει να εξηγεί τα πάντα στις συναδέλφους φτάνοντας σε σημεία να μειώνει την επαγγελματική τους υπόσταση” και ένας συμμετέχων απάντησε “Σωματική βία”. Επιπλέον στην ερώτηση “Εάν ναι, πώς αντιδράσατε;”, 1 συμμετέχων απάντησε “Ήταν το έναυσμα των συζητήσεων που ακολούθησαν.”, 1 συμμετέχων απάντησε “Συγκρούστηκα προσωπικά και υπερασπίστηκα τις μαθήτριες” και 1 συμμετέχων απάντησε “Του ζήτησα να σταματήσει”.

		N	%
Αντιμετωπίσατε επεισόδια ή διακρίνατε σημάδια βίας λόγω φύλου, που ασκήθηκε από εκπαιδευτικούς σε γυναίκες συναδέλφους σας;	Όχι	64	92.8%
	Ναι	5	7.2%
Αν ναι, περιγράψτε μας την εμπειρία σας	Απομόνωση κοριτσιού από τα παιχνίδια (ποδόσφαιρο)	1	25.0%
	Λεκτική βία από τον γυμναστή του σχολείου προς μαθήτριες μεγαλύτερων τάξεων	1	25.0%
	Ο μοναδικός άντρας εκπαιδευτικός θεωρεί ότι πρέπει να εξηγεί τα πάντα στις συναδέλφους ...	1	25.0%
	Σωματική βία	1	25.0%
Εάν ναι, πώς αντιδράσατε;	Ήταν το έναυσμα των συζητήσεων που ακολούθησαν.	1	33.3%
	Συγκρούστηκα προσωπικά και υπερασπίστηκα τις μαθήτριες	1	33.3%
	Του ζήτησα να σταματήσει	1	33.3%

Πίνακας 18. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αναφέρονται στην αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα προκύπτει ότι 55 συμμετέχοντες δεν γνωρίζουν τις δημόσιες πολιτικές που ισχύουν στη χώρα μας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της βίας που συνδέεται με το φύλο, ενώ 14 συμμετέχοντες τις γνωρίζουν. Παράλληλα όσοι απάντησαν πως τις γνωρίζουν στην ερώτηση σχετικά με το εάν γνωρίζουν την σημασία και το περιεχόμενο της σύμβασης 38 συμμετέχοντες απάντησαν “Όχι” και 7 συμμετέχοντες απάντησαν “Ναι”. Επιπλέον όσοι απάντησαν “Ναι”, στην ερώτηση “ποια είναι η γνώμη σας γι’ αυτή; Την επικαλείστε όταν αναφέρεστε σε θέματα έμφυλης βίας;” 2 συμμετέχοντες απάντησαν “Όχι” και 5 συμμετέχοντες απάντησε “Ναι”.

		N	%
Γνωρίζετε τις δημόσιες πολιτικές που ισχύουν στη χώρα μας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της βίας που συνδέεται με το φύλο;	Όχι	55	79.7%
	Ναι	14	20.3%
Εάν ναι, γνωρίζετε τη σημασία και το περιεχόμενο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης;	Όχι	38	84.4%
	Ναι	7	15.6%
Εάν ναι, ποια είναι η γνώμη σας γι’ αυτή; Την επικαλείστε όταν αναφέρεστε σε θέματα έμφυλης βίας;	Όχι	2	28.6%
	Ναι	5	71.4%

Πίνακας 19. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αναφέρονται στις γνώσεις για τις δημόσιες πολιτικές της χώρας στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Από τα στοιχεία που αναγράφονται στον πίνακα 20, προκύπτει ότι στην ερώτηση “Η θετική ή αρνητική στάση σας απέναντι στα θέματα φύλου και ισότητας επιδρά στη διαμόρφωση της έμφυλης ταυτότητας των μαθητών;”, ένας συμμετέχων απάντησε “Δεν γνωρίζω”, 5 συμμετέχοντες απάντησαν “Εν μέρη ναι” και 47 συμμετέχοντες απάντησαν “Ναι”. Παράλληλα στην ερώτηση “Θέλετε να συμπληρώσετε κάτι ακόμα σχετικό με τον ρόλο των εκπαιδευτικών στην υπέρβαση του φαινομένου της έμφυλης βίας;” 9 συμμετέχοντες απάντησαν “Όχι”.

		N	%
Η θετική ή αρνητική στάση σας απέναντι στα θέματα φύλου και ισότητας επιδρά στη διαμόρφωση της	Δε γνωρίζω	1	1.9%
	Εν μέρη ναι	5	9.4%

έμφυλης ταυτότητας των μαθητών;	Ναι	47	88.7%
Θέλετε να συμπληρώσετε κάτι ακόμα σχετικό με τον ρόλο των εκπαιδευτικών στην υπέρβαση του φαινομένου της έμφυλης βίας;	Όχι	9	100.0%

Πίνακας 20. Πλήθη και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτήσεων που αναφέρονται στην επίδραση της στάσης των εκπαιδευτικών στη διαμόρφωση της έμφυλης ταυτότητας των μαθητών

4. Συμπεράσματα

1ο Ερευνητικό Ερώτημα

Τα δεδομένα του ερωτηματολογίου έδειξαν πως μόνο το 34,3% έχει λάβει συμμετοχή σε σεμινάρια σχετικά με το Φύλο και την Ισότητα (πίνακας 4-5). Δηλαδή, από τους δέκα εκπαιδευτικούς οι έξι, παραπάνω από το μέσο όρο, δεν έχουν συμμετάσχει στα σεμινάρια για την επιμόρφωση τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό εξ αυτών το 72% έχουν παρακολουθήσει μια φορά ενώ αμέσως ακολουθούν εκείνοι που έχουν παρακολουθήσει έως 25 ώρες, οι οποίοι καταλαμβάνουν το 64%. Παράλληλα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, έξι στους δέκα απάντησε πως δεν έχουν ευαισθητοποιηθεί από τα σχετικά σεμινάρια (61,5%) ενώ εκείνοι που συμμετείχαν δείχνουν αρκετά δυσαρεστημένοι καθώς 8 στους 10 εκπαιδευτικούς θεωρεί πως δεν ήταν αρκετή και ολοκληρωμένη η επιμόρφωση που δέχτηκαν. Τέλος, στους συμμετέχοντες που δεν παρακολουθήσαν κάποιο σχετικό σεμινάριο, έξι στους 10 θεωρούν πως δεν είναι ικανοποιητικά ενημερωμένοι (66.7%) και το μεγαλύτερο μέρος από αυτούς ενημερώνεται από το διαδίκτυο (60.0%). Ως απότοκος των παραπάνω δεδομένων, συνάγεται το συμπέρασμα πως η υλοποίηση οργανωμένων σεμιναρίων για το Φύλο και την Ισότητα κρίνεται αναγκαία.

2ο Ερευνητικό Ερώτημα

Στον πίνακα 6 παρατηρούμε τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών με σειρά προτεραιότητας για τα ζητήματα που θεωρούν εκείνοι τα πιο σημαντικά. Την πρώτη θέση με ποσοστό 74,3% κατείχε η Εκπαίδευση, Απασχόληση/ Ανεργία. Ακολουθούν η Υγεία, Φροντίδα Υγείας με ποσοστό 65.7% και η Βία κατά των

Γυναικών με ποσοστό 40%. Επιπλέον, στον πίνακα 7 υπάρχουν κάποιες αντιλήψεις που σχετίζονται με την έμφυλη βία και ειδικότερα με τον υποβιβασμό των γυναικών στις οποίες οι εκπαιδευτικοί κάνουν θετική τοποθέτηση. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών επέλεξαν πως «Συμφωνούν απόλυτα» ή «Συμφωνούν» όπως ακριβώς στο ερωτηματολόγιο των Ράπτης και Κουρουτσίδου, με τις απόψεις «Οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα να εκφράσουν την άποψη τους, ακόμα και αν αυτή έρχεται σε αντίθεση με τη γνώμη του συντρόφου τους, «τα ζευγάρια πρέπει να μοιράζονται εξίσου τα ενδοοικογενειακά καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένων αυτών του νοικοκυριού, ιδιαίτερα εάν εργάζονται και οι δυο έξω από το σπίτι», «η σωματική βία δεν αποτελεί ιδιωτικό ζήτημα και θα πρέπει να καταγγέλλεται στους αρμόδιους κρατικούς φορείς», «η υπακοή της γυναίκας στον σύντροφο της δεν προϋποθέτει την άδεια του συντρόφου της», «η γυναίκα θα πρέπει να εργάζεται, ακόμα και αν η οικονομική συνεισφορά της δεν είναι απαραίτητη». Επιπλέον, ενδιαφέρον δείχνει πως στην άποψη πως «Οι γυναίκες βιώνουν τη σωματική επίθεση των συζύγων τους γιατί το αξίζουν», η πλειονότητα των εκπαιδευτικών τάσσεται υπέρ των γυναικών (87,1%) απαντώντας πως διαφωνούν απόλυτα (με ποσοστό από 88,4% έως 61,4%).

Παράλληλα, οι συμμετέχοντες θεωρούν εγκληματική ενέργεια ή πολύ σοβαρό περιστατικό τα εξής συμβάντα: «ξυλοδαρμός των κοριτσιών από τους πατέρες τους», «τον ξυλοδαρμό της γυναίκας από τον σύντροφο της», «τον εξαναγκασμό της γυναίκας από τον σύντροφο της να κάνει σεξ μαζί του», «την κακοποίηση που υφίσταται μια γυναίκα, εξαιτίας της κριτικής που ασκεί στις πράξεις του συντρόφου της». Επιπλέον, κλήθηκαν να απαντήσουν στο ερώτημα «Τι σημαίνει για αυτούς κι αυτές βία» και απάντησαν πως βία σημαίνει: «κακοποιητική συμπεριφορά» (35,1%), «Βία που συνδέεται με το φύλο» (28,1%), «καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων» (17,5%) (πίνακας 9). Στον πίνακα 9, επίσης, παρατηρούμε πως οι εκπαιδευτικοί παραπάνω από τον μέσο όρο, δεν έχουν χρησιμοποιήσει βία (55,7%). Οι έξι στους 10 εκπαιδευτικούς επέλεξαν την «Συναισθηματική/ Ψυχολογική κακοποίηση» ως πιο συχνή μορφή βίας (64,3%). Ακολουθεί, η σωματική βία με συχνότητα 2 στους 10 εκπαιδευτικούς (18,6%) (πίνακας 10). Επίσης, οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν αφενός πως η ηλικία δεν παίζει κανέναν λόγο στη βία, αντιθέτως όλες οι ηλικίες είναι ευάλωτες (65,7%), αφετέρου ο πιο συχνός θύτης είναι ο σύζυγος/σύντροφος (71,4%). Όπως αναφέρουν στο σύγγραμμά τους οι Ράλλης και Κουρουτσίδου «σπίτι, χώρος που

υποτίθεται πως προσφέρει ασφάλεια στα γυναίκες, ανάγεται σε τόπο βίαιης καθημερινότητας τους».

3ο Ερευνητικό Ερώτημα

Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα 11, στην ερώτηση σχετικά με το ποιες θεωρούν ως αιτίες της βίας κατά των γυναικών, οι συμμετέχοντες απάντησαν με ποσοστό 94.3% την αιτία «Άλλο». Αμέσως μετά ως δεύτερο αίτιο θεωρούν την «Αναγνώριση της βίας ως μέρος του ανδρισμού»(50.0%), τρίτο αίτιο επέλεξαν πως είναι η κοινωνική ανοχή απέναντι στην έμφυλη βία(47,1%) και τέλος τις ισχυρές πολιτιστικές παραδόσεις (38,6%). Παράλληλα, στον πίνακα 12 ρατηρούμε πως μέσος όρος θεωρεί πως η καραντίνα και ο περιορισμός αύξησαν τα φαινόμενα βίας Γεγονός που έρχεται να το επιβεβαιώσει, όπως γράφουν οι Ράπτης και Κουρουτσίδου, η Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής της Ελλάδος υποστηρίζοντας πως οι καταγγελίες ενδοοικογενειακής βίας αυξήθηκαν σημαντικά. Επιπλέον, μεγάλη μερίδα πιστεύει πως η κατανάλωση αλκοόλ(48,6%) και η πτώση των ηθικών αξιών(41,4%) αποτελούν από τις κύριες αιτίες της βίας κατά των γυναικών. Ταυτόχρονα, δεν πιστεύουν πως πρώτον η γυναικά προκαλεί με τη συμπεριφορά της απέναντι στον σύντροφο τη(60.0%), δεύτερον τα φεμινιστικά κινήματα διαταράσσουν τις συντροφικές σχέσεις και ευθύνονται για την αύξηση της έμφυλης βίας (45,7%), τρίτον οι γυναίκες ότι υπερβάλλουν σχετικά με τις σωματικές ,ψυχολογικές επιπτώσεις της βίας(54,3%) και τέλος πως η βία αποτελεί μέρος της αρρενωπότητας της εικόνας του ανδρικού εαυτού(40,0%).

Επιπρόσθετα, στις γυναίκες που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο ζητήθηκε να απαντήσουν στο ερώτημα «Εάν υπήρξατε θύμα κακοποίησης από που θα ζητούσατε βοήθεια;» Τρεις στις δέκα γυναίκες(28,6%) θ ζητούσαν βοήθεια από ψυχολόγο η σύμβουλο, από συμβουλευτικά κέντρο και καταφύγια γυναικών (26,8%). Εντύπωση μας προκαλεί πως το 17,9% μόνο θα ζητούσαν βοήθεια από τις Αστυνομικές Αρχές. Αυτό ίσως είναι αποτέλεσμα της έλλειψή της εμπιστοσύνης που υπάρχει απέναντι στις δράσεις τους. Δεν είναι άλλωστε λίγα τα περιστατικά που οι γυναίκες κινήθηκαν νομικά και αργότερα είτε δεν δόθηκε η κατάλληλη σημασία είτε το ίδιο το θύμα δολοφονείται από τον θύτη/σύντροφο.

4ο Ερευνητικό Ερώτημα

Στον πίνακα 14 διαφαίνονται τα δεδομένα από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά την θεσμική δομή που κρίνουν αναγκαία για η πρόληψη της βίας. Η μεγαλύτερη μερίδα εξ αυτών, θεωρούν πως πρέπει να ενταχθεί η διάσταση του Φύλου σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Έπειτα, θεωρούν πως οι αυστηρότεροι νόμοι ή οι ακόμα και κυρώσεις(18,8%) θα βοηθήσουν στην ευαισθητοποίηση για το θέμα της έμφυλης βίας. Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι υπηρεσίες προστασίας και ενδυνάμωσης των θυμάτων(8,7%), η Πανελλαδική ανάπτυξη Συμβουλευτικών Υπηρεσιών(5,8%), το βελτιωμένο επίπεδο, η απασχόληση για το σύνολο των γυναικών και ανδρών πολιτών της ελληνικής επικράτειας(5,8%). Παράλληλα, στον πίνακα 15 καταγράφονται τα δεδομένα για την πρόληψη και παρέμβαση. Καταγράφεται πως χρειάζεται να γίνει αναφορά σε όλα τα είδη της βίας κατά των γυναικών(74,3%), πως ως παρατηρητές θα παρεμβαίνουν προσωπικά(27,1%) ή καλώντας στην Αστυνομία (47,1%) και τέλος πως πρέπει να γίνεται η σύλληψη του συζύγου σε περιπτώσεις κακοποίησης της γυναίκας(53,6%) .

5ο Ερευνητικό Ερώτημα

Το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα επικεντρώνεται στον ρόλο των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Στον πίνακα 16 βλέπουμε πως το 91,4% των συμμετεχόντων θεωρεί πως οι ίδιοι πρέπει να λειτουργούν ως κοινωνικοί μεταρρυθμιστές /στριες στις τάξεις τους και πιο συγκεκριμένα παιδαγωγικά, μεταρρυθμιστικά, ως πρότυπα και προσδιοριστικά. Επίσης, κρίθηκαν να κάνουν μια αξιολόγηση(πίνακας 17) στον εαυτό τους σύμφωνα με την γνωστική τους επάρκεια για τα θέματα φύλου και έμφυλης βίας τόσο στην σχολική κοινότητα όσο και στην κοινωνία. Το 47,1% των εκπαιδευτικών θεωρεί πως έχει ικανοποιημένη γνωστική επάρκεια. Το 97,1% μάλιστα θα ήθελε να βελτιώσει το επίπεδο των γνώσεων του. Συμφωνούν πως πρόκειται για παγκόσμιο πρόβλημα (94,0%) , το 44,3% εξ αυτών

θέτει τέτοια ζητήματα συζήτησης στην τάξη ενώ πιστεύουν πως δεν δόθηκε το κατάλληλο χρονικό περιθώριο για να κατανοηθεί το ζήτημα της έμφυλης βίας(67,2%).

Ακόμη, το 74,3% δεν ενστερνίζεται την αντίληψη πως «τα αγόρια είναι πάντα αγόρια, εκ φύσεως επιθετικά». Επιπρόσθετα, το 7,2% των συμμετεχόντων είτε αντιμετώπισε είτε διέκριναν έμφυλη βία μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Εντύπωση μας προκαλεί αφενός πως οι περισσότεροι συμμετέχοντες δε γνωρίζουν τις δημόσιες πολιτικές που έχουν ισχύ σήμερα στην χώρα σχετικά με την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας(79,7%), αφετέρου μόνο το 15,6% γνωρίζει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, από τους οποίους εφτά στους 10 την επικαλούνται σε σχετικές συζητήσεις. Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται πως σε συνεργασία σχολείου, πολιτείας και οικογένειας χρειάζονται περισσότερη ενημέρωση και εκπαίδευση πάνω στο θέμα Φύλο και Ισότητα.

5. Αξιοπιστία και εγκυρότητα έρευνας

Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία ώστε να διεξαχθεί μία ποιοτική έρευνα. Με την αυστηρή και τη μεθοδική διαδικασία που ακολουθείται διασφαλίζονται τα αποτελέσματα. Για να θεωρηθεί αξιόπιστη μία έρευνα πρέπει να υπάρχει συνέπεια και σταθερότητα στις μετρήσεις των αποτελεσμάτων και να ανταποκρίνονται στους στόχους της έρευνας(Φλούρης, 2019). Μέσω της κατάλληλης μεθοδολογίας, τα αληθή και πραγματικά ευρήματα της μελέτης διεξάγουν την εγκυρότητα του εν λόγω ζητήματος. Με τις βασικές αρχές της ηθικής και της δεοντολογίας καθώς και της επιστημολογικής μεθοδολογίας κατά τον σχεδιασμό και κατά την υλοποίηση της διεξάχθηκε η παρούσα έρευνα. Η δεοντολογία και η ηθική μιας έρευνας εγκρίνεται από την ελεύθερη και εθελοντική συμμετοχή των ατόμων, που μπορούν να διακόψουν την διαδικασία ή να αποσυρθούν οποιαδήποτε στιγμή το επιθυμούν από την έρευνα. Με διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων τους και της εμπιστευτικότητάς τους, με ενημέρωση των ατόμων για όλα τα στάδια της έρευνας και του σκοπού της, δίχως καταναγκασμούς και εξαπάτηση(Λουκά ,2022). Έγινε γνωστό στα άτομα που συμμετείχαν ο σκοπός της

έρευνας καθώς και η διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Για να είναι η ανάγνωση της έρευνας κατανοητή σε κάθε στάδιο αναλύθηκαν όλα τα βήματα που θα γίνουν. Η ερευνήτρια επισήμανε ότι θα διαφυλαχθούν τα προσωπικά στοιχεία και οι πληροφορίες που θα μπορούσαν να αποκαλύψουν την ταυτότητα των ατόμων που συμμετέχουν στην έρευνα. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίστηκαν τα αποτελέσματα των στόχων μέσω των ειλικρινών πληροφοριών και βασιζόμενων σε ειλικρινείς προσωπικές απόψεις και εμπειρίες των συμμετεχόντων.

6. Σύγκριση ερευνών

Η παρούσα εργασία είχε ως πρότυπο ,όπως προαναφέρθηκε, την έρευνα των Κουρουτσίδου και Ράπτη στο βιβλίο τους «Έμφυλη βία και εκπαιδευτικοί θεσμοί».Χρησιμοποιήθηκε αφενός το ερωτηματολόγιο τους σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης,αφετέρου τα ερευνητικά τους ερωτήματα. Αν και στην συγκεκριμένη έρευνα συμμετείχαν μονάχα 70 εκπαιδευτικοί, συγκριτικά με τους 223 συμμετέχοντες των Ράπτη και Κουρουτσίδου, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν παρουσίασαν αρκετές ομοιότητες. Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντωνταχτήκανυπέρ των γυναικών, ενοχοποιώντας συμπεριφορές που υποβιβάζουν και μειώνουν την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα των γυναικών.Αρχικά, σύμφωνα με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν έχει παρακολουθήσει σεμινάρια σχετικά με το Φύλο. Εκείνοιβέβαια που παρακολούθησαν σχετικά σεμινάρια θεωρούν πως το περιεχόμενο τους δεν ήταν επαρκές. Στο σύνολο τους θα επιθυμούσαν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους. Όσο αναφορά το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα ,τα αποτελέσματα των δύο ερευνών φανέρωσαν πως τα θέματα Φύλου και Ισότητας δεν είναι στα πρώτακοινωνικάπροβλήματααπασχόλησης τους αν και φαίνονται θετικοί σε αυτά τα ζητήματα. Τέλος, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν έδειξαν πως συμφωνούν πως η πιο κοινή μορφή βίας είναι η ψυχολογική /συναισθηματική με τον σύζυγο/ σύντροφο ως πιο κοινό δράστη.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος πιο κοινές αιτίες θεωρούν τις ισχυρές πολιτικές παραδόσεις και την κοινωνική ανοχή

απέναντι στην έμφυλη βία ενώ πιστεύουν ότι την περίοδο του εγκλεισμού και της πανδημίας αυξήθηκε σημαντικά η ενδοοικογενειακή βία. Παράλληλα, στο ερώτημα που τέθηκε συγκεκριμένα στις γυναίκες, τα δεδομένα και των δύο ερευνών δείχνουν ότι έχουν επιφυλάξεις απέναντι στις αστυνομικές αρχές. Στο τέταρτο ερευνητικό ερώτημα σημαντικό είναι να αναφερθεί πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η αναφορά όλων των ειδών βία, η καταγγελία και η σύλληψη των θυτών σε περιστατικά βίας και η προσωπική παρέμβαση είναι κάποιο από τους τρόπους αντιμετώπισης. Τέλος, αναφορικά για το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων προτείνει να εμπλέκονται οι εκπαιδευτικοί, να παίρνουν ενεργή θέση σε τόσο ευαίσθητα ζητήματα αν και παρατηρήθηκε πως οι περισσότεροι εξ αυτών δεν συζητάνε τέτοιου είδους θέματα στην τάξη τους, ούτε γνωρίζουν τις πολιτικές που ισχύουν στην χώρα σχετικά με το ζήτημα του Φύλου και της Ισότητας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνική βιβλιογραφία

Βαΐου, Ν., Πετράκη, Γ. & Στρατηγάκη, Μ. (2021). *Έμφυλη βία κατά των γυναικών*.

Αθήνα : Αλεξάνδρεια

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (2016). *Οδηγός Συμβουλευτικής για τη βία*

.Αναρτήθηκε από : <https://www.openbook.gr/odigos-symvoyleytikis-gia-ti-via/>

Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Διακήρυξη (1993) απόφ. 48/104 Υπουργική απόφαση

11.1/6343/ΦΕΚ Β 3295/09.12.2014 «Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας Δομών

Φιλοξενίας υπηκόων τρίτων χωρών που λειτουργούν με μέριμνα της Υπηρεσίας

Πρώτης Υποδοχής».

Γιάγκα, Α. (2021). *Διερεύνηση της διαμόρφωσης της ταυτότητας κοινωνικού φύλου σε*

σχέση με το <<βλέμμα του άλλου>> σε έφηβους μαθητές/τριες που φοιτούν σε

Επαγγελματικό Λύκειο. (Διπλωματική Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό

Πανεπιστήμιο

Γκότση, Γ., Διαλέτη, Α & Φουρναράκη, Ε. (2015). *Το φύλο στην Ιστορία: Αποτιμήσεις*

και παραδείγματα. Αθήνα: Ασίνη

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Β. (1999). *Θεωρίες για τις διαφορές των φύλων*. Στο:

Δεληγιάννη Β. και Ζιώγου Σ. (επιμ.), *Εκπαίδευση και Φύλο*. Βάνιας.

Εκστρατεία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών (Women Human Rights

Campaign), (2019). Ανακτήθηκε στις 12/09/2022 από τη

διεύθυνση: https://www.womensdeclaration.com/documents/181/DECLARATION_IN_GREEK_FINAL.pdf

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2013). *Βία κατά των γυναικών –*

Υποστήριξη των θυμάτων: Βασικά πορίσματα. Εκδόσεις: Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (2020). Πρόταση ψηφίσματος του ευρωπαϊκού

κοινοβουλίου που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την

καταπολέμηση της έμφυλης βίας: βία στο διαδίκτυο. Ανακτήθηκε στις

12/09/2022 από τη

διεύθυνση:https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-20210338_EL.html

- Κακαρούνα Σ., (2021). *Το φαινόμενο της γυναικοκτονίας στην Ελλάδα(2015-2020): η τραγική κατάληξη της έμφυλης βίας στη χώρα*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Κακλειδάκη Ε. (2012). *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών την εποχή της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα*. (Διπλωματική Εργασία) Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Καφούρου Ε.,(2021). *Αναπαραστάσεις της έμφυλης βίας στο λόγο μαζικής κουλτούρας: Μια πρόταση κριτικού γραμματισμού*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Κουμανδράκη, Ε. (2010). *Η έμφυλη διάσταση της σχολικής επίδοσης: Μελέτη περίπτωσης*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Κρανού, Κ. (2014). *Έμφυλη βία- Εγχειρίδιο σεμιναρίου ευαισθητοποίησης*. Εκδόσεις: Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ Ελλάδας.
- Λαθιωτάκη, Κ. (2020) *.Η ανάρρωση από το τραυμα της έμφυλης βίας*. Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Λεούση ,Α. (2019). *Λόγος και Πρακτική της Φεμινιστικής Ομάδας <<Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών>> :1983-2019*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Λούκα, Κ. (2022). *Έμφυλα στερεότυπα στο λόγο των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: Οι εκπαιδευτικοί μιλούν για την έννοια του φύλου τόσο στο χώρο του σχολείου όσο και στα πλαίσια της διαδικτυακής μάθησης την περίοδο της πανδημίας*. Ελληνικό ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Μαλτέζου, Δ., & Κουλαουζίδης, Γ. (2020). Έμφυλα στερεότυπα και μετασχηματισμός θεωρήσεων στην εσπερινή εκπαίδευση ενηλίκων: νοητικές συνήθειες και αποπροσανατολιστικά βιώματα γυναικών που επιστρέφουν στην εκπαίδευση. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 9, σσ. 92–111
- Μοσχοβάκου, Ν. & Χατζηαντωνίου ,Α. (2018). *Οδηγός προς τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας για την εξάλειψη του σεξισμού και των έμφυλων διακρίσεων*. Εκδόσεις : Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).

- Ντάνη, Σ. & Μοσχοβάκου, Ν. (2018). *Οδηγός Ευαισθητοποίησης για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκφοβισμού σε θέματα σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου*. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) .
- Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών : Πανευρωπαϊκή έρευνα : Τα αποτελέσματα με μία ματιά . Λουξεμβούργο : Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης .*
- Πάνα, Α., Λέστα, Σ., Butkevičiūtė, R., Carboni, S., Χρίστου, Τ., Ντιναπόγια, Σ., . . . Σωτηρίου, Π. (2012). *Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για την ενδυνάμωση των νέων για την πρόληψη της έμφυλης βίας μέσω της αλληλοδιδασκτικής προσέγγισης*. Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου.
- Παπαδημητρίου, Μ. & Σάσσαλου, Μ. *Έμφυλη βία και συμπεριφορές κινητικότητας : Γυναικείες αντιλήψεις για την προσβασιμότητα και το βίωμα του δημοσίου χώρου στη Θεσσαλονίκη*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Παπαταζιάρχης, Ε. & Παραδέλλης, Θ. (1998) .*Ταυτότητες και φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Πατεράκη, Μ.(2017). *Θεματική Εβδομάδα στα Γυμνάσια – Οι έμφυλες ταυτότητες*. Αναρτήθηκε στις 21/1/2017 από τη διεύθυνση : <https://rainbowschool.gr/2017/01/21/%CE%B8%CE%B5%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CE%B2%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B1-%CE%B3%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CE%BF%CE%B9-%CE%AD/>
- Πέτκογλου Φ., (2016). *Η ενδοοικογενειακή βία ως κοινωνικό φαινόμενο, τα αίτια και η αντιμετώπισή της*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Πνευματικάτου, Μ., (2016). *Κρίσιμος ο ρόλος του σχολείου στην πρόληψη της έμφυλης βίας*. Efsyn.gr, Ανακτήθηκε στις 12/09/2022 από τη διεύθυνση: https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/83428_krisimos-o-rols-toy-sholeioly-stin-prolipi-tis-emfylis-bias.

- Ράπτης, Ν. & Κουρουτσίδου, Μ., (2021). *Έμφυλη βία και εκπαιδευτικοί θεσμοί*.
Αθήνα : Γκόνη
- Σταύρακα, Δ., (2019). *Στάσεις και αντιλήψεις γυναικών που έχουν υποστεί έμφυλη βία σχετικά με την ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη που παρέχεται από τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών . Η περίπτωση του Συμβουλευτικού Κέντρου Καστοριάς*. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας .
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (2011),
Κωνσταντινούπολη (Διαθέσιμο: Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (coe.int))
- Τερζή, Α. (2019). *Η έμφυλη βία , η ευαλότητα των προσφύγων γυναικών και ο ρόλος της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στο προσφυγικό σε Κατερίνη και Θεσσαλονίκη*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Τομπέα, Ε., (2018). *Ορίζοντας την βία κατά των γυναικών και τις μορφές της*.
Αναρτήθηκε στις 25/10/2008 από τη διεύθυνση:
<https://socialpolicy.gr/2018/11/%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B6%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B7-%CE%B2%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9.html>
- Τσάγκα, Ο. & Τσομπανούδη, Β., (2020). *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών από τον σύζυγο/σύντροφο . Πρόληψη και Αντιμετώπιση του φαινομένου από τους επαγγελματίες υγείας*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- Τσώνη, Σ., (2020). *Κατανοώντας την έμφυλη βία* .Αναρτήθηκε στις 14/12/2020 από τη διεύθυνση: <https://www.psychologynow.gr/arthra-psyxologias/koinonia/via/9879-katanoontas-tin-emfyli-via.html>

Φλούρης, Γ.,Π.,(2022). *Σχολική αποτυχία: Οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τα αίτια και τους τρόπους αντιμετώπισης της*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ξένη Βιβλιογραφία

Badri, A.,Y., (2014).*School-Gender-Based Violence in Africa: Prevalence and Consequences*. Global Journal of Arts Humanities and Social Sciences. (www.ea-journals.org)

Dunne, M, Humphreys ,S , Leach ,F. (2003) .*Gender and Education for All: The leap to Equality. Gender and violence in schools*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Dr Romina Istratii (2020) ,*Μια σύντομη γενεαλογική ανάλυση της έννοιας του κοινωνικού φύλου στην δυτική φεμινιστική θεωρία : Η πορεία προς την διχοτόμηση του ανθρώπου σε κοινωνικό και βιολογικό , τα αναπάντητα μεταφυσικά ερωτήματα κι οι αποικιοκρατικές τάσεις διεθνώς* , SOAS University of London

European Institute for Gender Equality – EIGE, (2020). What is gender-based violence? Ανακτήθηκε στις 6/9/2022 από τη διεύθυνση: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>

Haffejee, S, (2006). *Waiting Opportunities Adolescent girls experiences of gender-based violence at schools*. Centre for study of violence and reconciliation. (www.ea-journals.org)

Russo, N. F. & Pirlott, A. (2006). Gender-based violence: concepts, methods, and findings, *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1087: 178–205. Doi: 10.1196/annals.1385.024

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο

A. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

Άντρας

Γυναίκα

2. Ποια η ειδικότητά σας;

ΠΕ70

ΠΕ60

ΠΕ05

ΠΕ06

ΠΕ08

ΠΕ11

ΠΕ 79.01

ΠΕ86

ΠΕ91.01

3. Ποια είναι η ηλικία σας;

Μέχρι 34 έτη

Από 35 έτη έως 44 έτη

Από 45 έτη έως 54 έτη

Από 55 και άνω

4. Πόσα τα έτη προϋπηρεσίας σας;

Μέχρι 5 έτη

Από 6 έως 10 έτη

Από 11 έως 20 έτη

Από 21 έως 30 έτη

Από 30 και άνω

5. Ποια είναι η εργασιακή σας σχέση;

Μόνιμος/η

Αναπληρωτής/τρια

6. Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Ανύπαντρος/η

Παντρεμένος/η

Διαζευγμένος/η

Χήρος/α

7. Ποιος είναι αριθμός των παιδιών σας;

Κανένα

Ένα (1) παιδί

Δυο(2) παιδιά

Τρία (3) παιδιά

Πάνω από τρία παιδιά

8. Ποια είναι η ηλικία των παιδιών σας;

Μέχρι 4 έτη

Από 5 έως 9 έτη

Από 10 έως 14 έτη

Από 15 έως 19 έτη

Από 20 και άνω έτη

B1. Επιμόρφωση

1. Έχετε συμμετάσχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια που αφορούν θέματα Φύλου και Ισότητας;

Ναι

Όχι

i. Εάν Ναι, πόσο συχνά;

Μία φορά

Δύο έως πέντε φορές

Περισσότερες από πέντε

ii. Πόσες ώρες επιμόρφωσης έχετε λάβει σχετικά;

1-25 ώρες

26-50 ώρες

51-100 ώρες

Πάνω από 100 ώρες

iii. Έχετε επιμορφωθεί/ ευαισθητοποιηθεί στο πλαίσιο των ανωτέρω επιμορφωτικών προγραμμάτων στο ζήτημα της έμφυλης βίας;

Ναι

Όχι

iv. Θεωρείτε την σχετική με την έμφυλη βία επιμόρφωση που λάβατε αρκετή και ολοκληρωμένη;

Ναι

Όχι

2.Εάν δεν έχετε παρακολουθήσει τα προαναφερόμενα σεμινάρια, θεωρείτε πως είστε αρκετά/πλήρως ενημερωμένη/ος σε θέματα Φύλου και ειδικότερα σε θέματα βίας που συνδέεται με το φύλο;

Ναι

Όχι

i. Εάν ναι, από που ενημερώνεστε;

Από τον Τύπο;	
Από την Τηλεόρασή;	
Από το διαδίκτυο;	
Από την Υπηρεσία σας;	
Από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας;	
Από Γυναικείες /Φεμινιστικές Οργανώσεις / Ομάδες και άλλους φορείς Ισότητας;	
Άλλο;	

B.2 Αναγνώριση της έμφυλης βίας

3. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σημαντικά ζητήματα που σας απασχολούν σήμερα(αναφέρετε μέχρι 3, βάζοντας X στο αντίστοιχο κουτάκι).

Υγεία /Φροντίδα υγείας	
Εκπαίδευση	
Οικονομία	
Απασχόληση/ Ανεργία	
Περιβάλλον	
Φορολογία	
Βία κατά των γυναικών	
Μετανάστευση	
Εγκληματικότητα	
Άλλο (προσδιορίστε)	
Κανένα	

4. Για κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις υποδείξτε τον βαθμό συμφωνίας σας. Σημειώστε στο αντίστοιχο τετράγωνο με X αν: Συμφωνείτε απόλυτα, Συμφωνείτε, Ούτε Συμφωνείτε ούτε διαφωνείτε, Διαφωνείτε, Διαφωνείτε απόλυτα.

	Συμφωνώ Απόλυτα	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
A) Μια γυναίκα έχει το δικαίωμα να εκφράσει τη γνώμη της , ακόμα και αν δεν συμφωνεί με αυτή του συντρόφου της					
B) Η σωματική βία μεταξύ ζευγαριών αποτελεί ιδιωτικό ζήτημα και πρέπει να αντιμετωπιστεί εντός του ιδιωτικού χώρου και της οικογένειας					
Γ) Μια γυναίκα πρέπει να εργάζεται έξω από το σπίτι , ακόμα και αν η οικογένεια δεν χρειάζεται τον μισθό της					
Δ) Τα ζευγάρια πρέπει να μοιράζονται εξίσου τα ενδοοικογενειακά καθήκοντα ,					

συμπεριλαμβανομένων αυτών του νοικοκυριού, ιδιαίτερα εάν εργάζονται και οι δύο έξω από το σπίτι					
Ε) Είναι καθήκον της γυναίκας να υπακούει στον σύντροφό της					
ΣΤ) Εάν μια γυναίκα θέλε να πάει να δει τους συγγενείς ή τους φίλους της, χρειάζεται την άδεια από τον σύντροφο της					
Ζ) Η ενδοοικογενειακή βία είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι γυναίκες θεωρούνται από την κοινωνία ως ιδιοκτησία των συζύγων τους					
Η) Οι γυναίκες βιώνουν τη σωματική επίθεση των συζύγων τους γιατί το αξίζουν					

5. Δείτε τα παρακάτω περιστατικά και εκτιμήστε αν πρόκειται για εγκληματική ενέργεια, σοβαρό συμβάν αλλά όχι εγκληματική ενέργεια, συνηθισμένο γεγονός καθόλου σοβαρό(Σημειώστε στο αντίστοιχο τετράγωνο με X).

	ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΣΟΒΑΡΟ ΣΥΜΒΑΝ ΑΛΛΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΟΒΑΡΟ
--	-------------------------	-----------------------	-------------------

		OXI E.E	
A) Ένας πατέρας χτυπάει την εξάχρονη κόρη του στο πρόσωπο επειδή έχει σπάσει ένα βάζο , παρ ‘όλο που της απαγορεύτηκε να το αγγίζει			
B) Ένας 20χρονος άνδρας χτυπά τη συντρόφισσά του γιατί φλερτάρει με έναν άλλον άνδρα σε δημόσιο χώρο			
Γ) Ένας σύζυγος αναγκάζει τη γυναίκα του να κάνει σεξ μαζί του παρά τη θέληση της			
Δ) Ένας 40χρονος σύζυγος χτυπά τη γυναίκα του στο πρόσωπο μετά από μια διαμάχη που ξεκίνησε από το γεγονός πως η σύζυγος παραπονιέται για άλλη μια φορά ότι δεν εισφέρει, αν			

και διαθέτει , αρκετά χρήματα στην οικογένεια			
---	--	--	--

6. Τι σημαίνει για σας βία κατά των γυναικών (έμφυλη βία ,βία που συνδέεται με το φύλο);

7. Έχετε σκεφτεί εάν κάποια στιγμή χρησιμοποιήσατε βία σε μια συντροφική σχέση;

Ναι

Όχι

8. Ποια από τις ακόλουθες πιστεύετε ότι είναι η πιο κοινή μορφή βίας κατά των γυναικών;

Σωματική κακοποίηση	
Σεξουαλική κακοποίηση	
Συναισθηματική / ψυχολογική κακοποίηση	
Οικονομική κατάχρηση / έλεγχος	
Εγκλεισμός / απομάκρυνση από το οικογενειακό / φιλικό περιβάλλον	
Δεν γνωρίζω	

9. Κατά τη γνώμη σας, σε ποια ηλικία οι γυναίκες είναι συχνά θύματα βίας;

Κάτω των 18	
18-34	
35-50	
Γυναίκες άνω των 50	
Όλες οι ηλικίες είναι ευάλωτες στη βία	
Δεν γνωρίζω	

10. Κατά τη γνώμη σας, οι περισσότερες πράξεις βίας εναντίον γυναικών διαπράττονται από:

Ξένο /άγνωστο	
Γνωστό (συνάδελφο, συνεργάτη, γείτονα, συμπαίκτη κ.λπ.)	
Φίλο (προσωπικό, οικογενειακό)	
Συγγενή (πατέρας, αδερφός, παππούς, ξάδερφος κ.ά.)	
Σύντροφος /σύζυγο	
Προηγούμενο σύντροφο/σύζυγο	
Δεν γνωρίζω	

11. Για κάθε από τις παρακάτω προτάσεις υποδείξτε τον βαθμό συμφωνίας σας. Σημειώστε στο αντίστοιχο τετράγωνο με X αν: Συμφωνείτε απόλυτα, Συμφωνείτε, Ούτε συμφωνείτε ούτε διαφωνείτε, Διαφωνείτε, Διαφωνείτε απόλυτα.

	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
A) Η βία κατά των γυναικών /κοριτσιών συμβαίνει περισσότερο σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα					
B) Η βία κατά των γυναικών. Κοριτσιών συμβαίνει περισσότερο μεταξύ					

ομάδων μεταναστών και μεταναστριών					
Γ) Η βία κατά των γυναικών/ κοριτσιών αφορά περισσότερο σε γυναίκες και κορίτσια από πολιτισμούς και θρησκευτικά συστήματα με παραδοσιακές απόψεις για τους ρόλους των γυναικών και των ανδρών					
Δ) Η βία κατά των γυναικών/ κοριτσιών εντοπίζεται περισσότερο σε γυναίκες και κορίτσια με σωματικές ή διανοητικές αναπηρίες					
Ε) Οι έγκυος					

γυναίκες σπάνια κακοποιούνται σωματικά					
Στ) Η σωματική κακοποίηση μια γυναίκας ξεκινά συχνά κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης					
Ζ) Εντοπίζονται φαινόμενα βίας που συνδέεται με ο φύλο σε εφηβικές συντροφικές σχέσεις					
Η) Υπάρχουν φαινόμενα έμφυλης βίας στα σχολεία που εργάζεστε, με δράστες μαθητές					
Θ) Υπάρχουν φαινόμενα έμφυλης βίας στα σχολεία που εργάζεστε,					

με δράστες εκπαιδευτικούς					
------------------------------	--	--	--	--	--

B3. Οι αιτίες της βίας κατά των γυναικών

12. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι αιτίες της βίας κατά των γυναικών/κοριτσιών που συνδέεται με το φύλο τους; (Διαλέξτε μέχρι τρεις)

Ισχυρές σχετικές πολιτιστικές παραδόσεις	
Τρόπος κοινωνικοποίησης των φύλων	
Κοινωνική ανοχή απέναντι στην έμφυλη βία	
Αναγνώριση της βίας ως μέρους του ανδρισμού	
Αίσθηση ατιμωρησίας	
Κατάχρηση αλκοόλ/ Κατανάλωση αλκοόλ	
Κατάχρηση ναρκωτικών/ χρήση ναρκωτικών	
Τυχερά παιχνίδια	
Οικονομικό άγχος/ Άγχος που σχετίζεται με την απασχόληση	
Στάσεις / Απώλεια- έλλειψη αξιών	
Ζητήματα σχέσης/ γάμου (ζήλεια, αίσθηση ιδιοκτησίας κ.ά.)	
Απιστία	
Βίαιοι πατέρες/ ενδοοικογενειακή βία στην οικογένεια προέλευσης των αντρών	
Νέοι/ άγαμοι γονείς	
Κληρονομικότητα	
Άγνοια	
Ζητήματα ψυχικής υγείας	
Επίδραση από τα ΜΜΕ	
Άλλο	
Δεν ξέρω	

13. Για κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις υποδείξτε το βαθμό συμφωνίας σας
 Σημειώστε στο αντίστοιχο τετράγωνο με X αν ; Συμφωνείτε απόλυτα, Συμφωνείτε,
 Ούτε συμφωνείτε ούτε διαφωνείτε , Διαφωνείτε , Διαφωνείτε απόλυτα

	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
A) Εάν μια γυναίκα βιώνει βία σε μια σχέση , συνήθως θα τη βιώσει ξανά και σε επόμενη					
B) Η βία κατά των γυναικών συχνά προκύπτει όταν υπάρχει υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ από άνδρες του περιβάλλοντος τους					
Γ) Η πτώση των ηθικών αξιών αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες βίας κατά των γυναικών στην ελληνική κοινωνία					
Δ) Η βία κατά των					

<p>γυναικών συμβαίνει συχνά επειδή η γυναίκα την προκαλεί με τη συμπεριφορά της (γκρίνια, κριτική, έλεγχος κ.λπ.) απέναντι στον σύντροφο της</p>					
<p>Ε) Η πανδημία και ο περιορισμός της κινητικότητάς αναπαράγουν και αυξάνουν φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας</p>					
<p>Στ) Τα γυναικεία και φεμινιστικά κινήματα διαταράσσουν τις συντροφικές σχέσεις και ευθύνονται για την αύξηση της έμφυλης βίας</p>					
<p>Ζ) Οι γυναίκες υπερβάλλον σχετικά με τις σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις της</p>					

βίας					
Η) Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μέρος της αρρενωπότητας και της εικόνας του ανδρικού εαυτού					

Ερώτηση μόνο για γυναίκες :

14. Εάν υπήρξατε (γίνατε) ποτέ θύμα βίας από πού θα ζητούσατε βοήθεια ή πληροφορίες;

Κοινωνικές Υπηρεσίες	
Ιατρικές Υπηρεσίες (νοσοκομείο, γιατρός, κέντρο υγείας)	
Συμβουλευτικά Κέντρα / Καταφύγια Γυναικών	
Εκκλησία/κληρικός	
Ψυχολόγος/ Σύμβουλος	
Νομικές Υπηρεσίες	
Αστυνομία	
Άλλο, προσδιορίστε :	

B.4. Πρόληψη και παρέμβαση

15. Κατά τη γνώμη σας , ποιες είναι οι απαραίτητες υλικές και θεσμικές δομές που κρίνετε ως εντελώς απαραίτητες για την πρόληψη της βίας και τη σχετική ευαισθητοποίηση της κοινωνικής συλλογικής συνείδησης;

Ένταξη της διάστασης του Φύλου σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης	
Υπηρεσίες προστασίας και ενδυνάμωσης θυμάτων	
Πανελλαδική ανάπτυξη Συμβουλευτικών Υπηρεσιών	
Αλλαγή στάσης των Μ.Μ.Ε. απέναντι στις γυναίκες και την έμφυλη βία	

Βελτιωμένο βιοτικό επίπεδο /απασχόληση για το σύνολο των γυναικών και ανδρών πολιτών της Ελληνικής επικράτειας	
Αυστηρότεροι νόμοι/ κυρώσεις	
Άλλο, προσδιορίστε	
Δεν γνωρίζω	

16. Για κάθε από τις παρακάτω προτάσεις υποδείξτε τον βαθμό συμφωνίας σας. Σημειώστε στο αντίστοιχο τετράγωνο με X αν : Συμφωνείτε απόλυτα, Συμφωνείτε, Ούτε συμφωνείτε ούτε διαφωνείτε, Διαφωνείτε , Διαφωνείτε απόλυτα.

	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
A) Πρέπει να αναφέρονται όλα τα είδη βίας κατά των γυναικών					
B)Αν έβλεπα περιστατικό έμφυλης βίας , θα καλούσα την αστυνομία					
Γ) Αν έβλεπα περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας από γείτονα ή φίλο , θα παρέμβαινα προσωπικά					
Δ) Ένας σύζυγος που επιτίθεται σωματικά στη					

γυναίκα του θα πρέπει να συλλαμβάνεται για την πράξη του					
---	--	--	--	--	--

B.5. Οι εκπαιδευτικοί και ο ρόλος τους στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας

17. Θεωρείτε πως οι γυναίκες και άνδρες εκπαιδευτικοί πρέπει να λειτουργούν ως κοινωνικές μεταρρυθμίστριες και κοινωνικοί μεταρρυθμιστές στις τάξεις τους ;

Ναι

Όχι

- i. Αν ναι, εξηγήστε σύντομα πως αντιλαμβάνεστε τον συγκεκριμένο ρόλο:

- ii. Αν ναι, συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως τα θέματα έμφυλης ισότητας εντάσσονται στα καθήκοντα που προκύπτουν από τον προαναφερόμενο ρόλο;

Συμφωνώ

Διαφωνώ

Αν διαφωνείτε , γιατί;

18. Πώς θα χαρακτηρίζατε τη γνωστική σας επαρκεί όσον αφορά τα ζητήματα φύλου και ειδικότερα την έμφυλη βία στο σχολείο ειδικότερα και στην κοινωνία ευρύτερα;

Πολύ ικανοποιητική	
Ικανοποιητική	

Περιορισμένοι	
Ανεπαρκή	

19. Θα επιθυμούσατε να βελτιώσετε τις γνώσεις σας στο ζήτημα της ισότητας των φύλων και ιδιαίτερα σε αυτό της έμφυλης βίας στην κοινωνία και το σχολείο;

Ναι

Όχι

20. Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ειδικότερα ο ρόλος που μπορεί να παίξουν οι γυναίκες και οι άνδρες εκπαιδευτικοί στην αντιμετώπιση της βίας ευρύτερα και της έμφυλης βίας ειδικότερα ;

21. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως η σχολική βία με βάση το φύλο (SchoolRelatedGenderBasedViolence—SRGBV) αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο που ξεπερνά τα γεωγραφικά, πολιτιστικά, κοινωνικά , οικονομικά, εθνοτικά ή άλλα όρια;

22. Πόσο συχνά θα λέγατε ότι θέματα φύλου και ισότητας συζητήθηκαν στο πλαίσιο του μαθήματός σας κατά τη διάρκεια μιας σχολικής χρονιάς;

Ποτέ	
Σπάνια	
Συχνά	
Πολύ συχνά	

23. Εάν υπήρξε συζήτηση, πιστεύετε ότι αφιερώθηκε αρκετός χρόνος για να κατανοηθεί το ζήτημα της έμφυλης ανισότητας ;

24. Εάν να, πώς θα αξιολογούσατε τις αντιδράσεις των μαθητών και των μαθητριών σας απέναντι στο φαινόμενο;

25. Πόσο συμερίζεσθε την άποψη που θέλει « τα αγόρια να είναι πάντα αγόρια , εκ φύσεων επιθετικά;»

Πολύ	
Λίγο	
Καθόλου	

26. Κατά η διάρκεια της σχολικής χρονιάς αντιμετωπίσατε επεισόδια ή διακρίνατε σημάδια βίας λόγω φύλου που ασκήθηκε από εκπαιδευτικούς σε γυναίκες συναδέλφους τους ;

Ναι

Όχι

i. Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε τα.

ii. Εάν ναι , πώς αντιδράσατε ;

27. Γνωρίζετε τις δημόσιες πολιτικές που ισχύουν στη χώρα μας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της βίας που συνδέεται με το φύλο;

Ναι

Όχι

- i. Εάν ναι , ποια είναι η γνώμη σας γι' αυτήν; Την επικαλείστε όταν αναφέρεστε σε θέματα έμφυλης βίας;

- ii. Εάν ναι , ποια είναι η γνώμη σας γι' αυτήν ; Την επικαλείστε όταν αναφέρεστε σε θέματα έμφυλης βίας ;

28. Θεωρείτε πως η θετική /αρνητική στάση σας απέναντι στα θέματα φύλου και ισότητας επιδρά στη διαμόρφωση της έμφυλης ταυτότητας των μαθητριών και των μαθητών σας ;

29. Θα θέλατε να συμπληρώσετε κάτι ακόμα σχετικό με τον ρόλο των ανδρών και γυναικών εκπαιδευτικών στην υπέρβαση του φαινομένου της έμφυλης βίας , που μας έχει διαφύγει;;;

Σας ευχαριστούμε θερμά για τον χρόνο σας και σας ευχόμαστε προσωπική και επαγγελματική επιτυχία!!!